

DALIA SVIDERSKIENĖ
Lietuvių kalbos institutas

Mokslinių tyrimų kryptys: onomastika (tikrinių žodžių darybos, kilmės tyrimai).

MARIJAMPOLĖS APSKRITIES ASMENVARDINĖS KILMĖS AGRONIMŲ DARYBOS BRUOŽAI

Characteristic Features of the Formation
of Agronyms of Anthroponymic Origin
in Marijampolė County

ANOTACIJA

Straipsnyje pateikta išsami tarpukario laikotarpio Marijampolės apskrities vieno poklasio vietovardžių (agronimų), susiformavusių iš asmenvardžių, apeliatyvinių asmenų pavadinimų, etnonimų ir pan. darybinė analizė. Agronimai darybos požiūriu tiriami pritaikius vandenvardžiams tirti sudarytą klasifikaciją, pagal kurią skiriami į pirminius ir antrinius, o pastarieji į vedinius (priešdėlių, priesagų, galūnių), sudurtinius ir sudėtinius.

Aiškinant kilmę, ieškoma kuo tikslesnio pamatinio žodžio (etimono), iš kurio kildinami, su kuriuo siejami agronimai. Tarp pastarųjų akivaizdžiai vyrauja asmenvardžiai. Tiriamame areale jie gali būti tiek lietuvių (tebefunkcionuojantys ar jau išnykę), tiek lenkų, pavieniais atvejais ir vokiečių leksikos faktas.

ANNOTATION

The article offers a detailed analysis of the formation of place names (agronyms) of one sub-class in the interwar Marijampolė County, which have been formed out of anthroponyms, appellatives names of persons, ethnonyms, etc. Agronyms are examined in the context of formation applying classification compiled for hydronyms, by which they are divided into primary and secondary, and the latter are further divided into derivatives (with prefixes, suffixes or endings), compounds and phrasal hydronyms.

ESMINIAI ŽODŽIAI: tarpukario laikotarpis, vietovardžiai, daryba, kilmė, asmenvardžiai.
KEYWORDS: interwar period, place names, word-building, origin, anthroponyms.

While clarifying the origin, the most precise primary word (etymon), from which the agronyms are derived and to which they are related is sought. Anthroponyms markedly prevail among the latter. In the investigated area, they may be the facts of the Lithuanian (still functioning or already extinct) as well as of the Polish or in certain cases of the German lexis.

0. ĮVADAS

Darbų, kuriuose būtų pateikta išsami vietovardžių vieno poklasio, konkretaus regiono ar vietos darybos analizė, parašyta nedaug. Minėtinos Ilonos Mickienės (Mickienė 2001) ir Nerijos Bartkutės (Bartkutė 2008) daktaro disertacijos, kuriose tirama arealinė toponimija. Greta kitų toponimų klasių (subklasių) darybiškai tyrinėti Telšių ir Joniškio rajonų agronimai (Bartkutė 2008: 147–176; Mickienė 2001: 109–137): nustatyti produktyviausi jų darybos tipai bei dažnesni kilmės šaltiniai. Atskiru straipsniu skelbiama Telšių rajono agronimų analizė (Mickienė 2006: 27–30). Anot autorės, tokie tyrinėjimai parodo mikroregiono toponimų darybos specifiką bei aptariamai toponimų klasei būdingus darybos ypatumus.

Lokalinius tyrimus papildo ir šiaurės vidurio Lietuvos agronimų tyrimas (Endzelytė 2004: 80–89). Šiame straipsnyje darybos, struktūros, semantikos požiūriu aptarti šiuo metu žinomi ir egzistuojantys Joniškio, Pakruojo, Pasvalio rajonų agronimai. Šiaurės vidurio Lietuvos teritorijos vietovardžiai su priesaga *-išk-* (abiejų giminių ir skaičiaus variantai) nagrinėjami kitame jos straipsnyje (Endzelytė 2004a: 1–10). Darybos ir kilmės požiūriu vertinti toponimai, autorės teigimu, fiksuoti visose vietovardžių klasėse: gyvenamųjų vietų, vandens telkinių ir žemėvardžių.

Be to, minėtini Grasilos Blažienės straipsniai, kuriuose nagrinėjami Kirpėnų dvaro laukų vardai (Blažienė 1986: 37–42) bei apžvelgiami prūsų vardyno rinkiniuose užfiksuoti laukų, pievų, klonių, miškų, kalvų, kelių ir kitų objektų vardai (Blažienė 2005: 27–41). Šiuos toponimus, surinktus iš rašytinių šaltinių, autorė siūlo vadinti žemėvardžiais arba negyvenamųjų vietų vardais.

Slavų kalbų toponimikos terminų sistemoje vartojamas tarptautinis terminas *agronimas* vienai iš toponimų rūšių pavadinti. Tai skirtinių žemių, žemės sklypų, plotų, arimų, dirvų, laukų, ruožų vardai (gr. *ἀγρος* – laukas, arimas) (Podol'skaja 1978: 27). Turint omenyje tai, kad šiame straipsnyje bus aptariamas vienas vietovardžių poklasis, įvardijantis tam tikrus panašius žemės paviršiaus objektus (arimus, dirbamas žemes, dirvas, ganyklas, pievas, sklypus, žemes ir pan.), arba agronimus, toliau nuosekliai vartojamas terminas *agronimas*. Prireikus sinonimiškai vartojami terminai *vietovardis*, *toponimas*. Manoma, kad toliau tiriant tiek iš apeliatyvų, tiek iš kitų vietovardžių kilusius agronimus, aptariant dažniausius darinių atsiradimo būdus, darant išvadas apie jų darybos pagrindines tendencijas ir kt., stilistiniais

sumetimais, be jau minėtų, bus vartojamas terminas *žemėvardis* (*žemėvardžiai*) siaurąja reikšme¹.

Straipsnis parašytas vietų vardų (agronimų) kilmės pagrindu, t. y. jame pateikiami tos pačios kilmės², bet įvairių darybos tipų bei būdų vietovardžiai. Pirmiausia pateikiami pirminiai ir daugiskaitiniai agronimai, po jų – visi antriniai galūnių, priesagų, priešdėlio vediniai, sudurtiniai ir sudėtiniai agronimai³. Tokiu būdu siekiama išsiaiškinti tarpukario laikotarpiu iš gyvosios kalbos užrašytų asmenvardinės kilmės agronimų darybos polinkius. Straipsnyje bandoma nustatyti minėtų darybos tipų bei būdų ypatumus šiame areale, kokios priesagos vartojamos sudarant priesaginius vedinius, koks jų darumas, mėginama išryškinti sandūros ir sudėjimo būdu sudarytų agronimų darybos polinkius ir pan.

Kildinant agronimus iš asmenvardžių, pastarųjų pirmiausia ieškoma lietuvių antroponimijos šaltiniuose – *Lietuvių pavardžių žodyne* (LPŽ), *Lietuvių vardų kilmės žodyne* (LVKŽ⁵), Zigmo Zinkevičiaus monografijos *Lietuvių asmenvardžiai* asmenvardžių rodyklėje, prireikus apeliatyvinio asmens pavadinimo, etnonimo ir kitais panašiais atvejais, naudojamas *Lietuvių kalbos žodyno* elektroninis leidimas (LKŽe). Ypač svarbus šaltinis, parėmęs rekonstruotus asmenvardžius, yra abėcėlinė istorinių asmenvardžių kartoteka, saugoma Lietuvių kalbos instituto Vardyno skyriaus fonduose (IAK). Ja buvo pasinaudota 48 atvejais (~7%). Būtent šia asmenvardžių sanakaupa naudotasi ir tuomet, kai reikėjo pagrįsti rekonstruotą asmenvardį⁴, susidariusį apeliatyvinio asmens pavadinimo, nusakančio amatą, kilmę, išvaizdos, būdo bruožus ar pan., pagrindu (*Desetnikowa, Kalwis, Kažameks, Krewcius, Kudrys, Rymarz, Szaltyfz, sziauciowa* ir kt.).

¹ Visi Marijampolės apskrities vieno valsčiaus vietovardžiai pagal įvardijamų objektų rūšį autorės (Sviderskienė 2005: 94) buvo suskirstyti į tris stambias grupes: vandenvardžius, gyvenamųjų vietų ir įvairių kitų žemės paviršiaus objektų (arimų, aukštumų, dirbamų žemių, dirvų, duobių, durpynų, ganyklų, kalnų, kalvų, kelių, laukų, lygumų, miškų, pievų, salų, takų ir kt.) vardus. Pastarieji vietovardžiai, t. y. jų visuma, straipsnyje buvo vadinami žemėvardžiais, manant, kad šis terminas geriausiai apibūdina žemės reljefo tikrinius vardus – tiek stambesnius (drimonimus, oronimus ir kt.), tiek smulkesnius (agronimus, dromonimus ir kt.). Manoma, kad šios nuostatos bus laikomasi ir ateityje. Terminas *žemėvardis* bus vartojamas tiek plačiąja (kalbant apie žemės paviršiaus objektų visumą), tiek ir siaurąja (kalbant apie vienos vietovardžių subklasės – agronimų – vienetus) reikšmėmis.

² Kilmės požiūriu agronimai skiriami į aiškios kilmės (kilusius iš asmenvardžių, kilusius iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų) bei galimos dvejopos kilmės.

³ Laikomasi Aleksandro Vanago vandenvardžių darybai tirti sudarytos struktūrinės–gramatinės klasifikacijos (Vanagas 1970: 25).

⁴ Didelis dėmesys tiriant asmenvardinės kilmės agronimus skiriamas tiek apeliatyvų ir onimų, iš kurių jie vedami, tiek pačių tiriamų agronimų paplitimo duomenims. Rekonstruoti asmenvardžiai dažniausiai grindžiami tame pačiame areale ar šalia jo esančiose vietose fiksuotais istoriniais asmenvardžiais (dar žr. 3 skyrių).

Be jau minėtų atvejų, svarbūs ir kiti, kai rekonstruotą etimoną buvo galima pagrįsti tik turėtais istorinės antroponimijos duomenimis, t. y. neišlikusiais asmenvardžiais. Tai didina publikuojamos medžiagos vertę. Be to, daugelis straipsnyje aprašytų agronimų kilmės aiškinimų skelbiama pirmą kartą.

Tyrimas parodė, kad ieškant asmenvardžių, apeliatyvinių asmenų pavadinimų ar pan. pamatiniam žodžiui (etimonui) pagrįsti taip pat minėtini lenkų (28 – ~4%)⁵, pavieniais atvejais ir vokiečių (4 – ~0,6%) asmenvardžių šaltiniai. Taigi asmenvardžiai, iš kurių kildinami tarpukario laikotarpiu užrašyti Marijampolės apskrities agronimai, funkcionuoja ne tik lietuvių, bet ir minėtų kalbų varduose – tai yra ne vien lietuvių, bet ir lenkų⁶ ar vokiečių asmenvardžiai. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vartojant sąvokas *lietuvių, lenkų, vokiečių asmenvardžiai*, turima galvoje lietuvių, lenkų ir vokiečių asmenvardžių visuma, o ne genetinė jų kilmė⁷.

Agronimų analizė remiasi 725 vietovardžių užrašymais, tarpukario laikotarpiu fiksuotais trylikoje Marijampolės apskrities valsčių⁸. Straipsnyje aiškinama 627 skirtingų vietovardžių daryba ir kilmė (pasikartojančios leksemos tesudaro ~13% (98 vnt.)). Manoma, kad skelbiami pamatiniai žodžiai (etimonai) galėtų būti laikomi ir šiame straipsnyje analizuojamų vietovardžių etimologijos užuomazgomis, kurios papildytų ar net paremtų dar neištirtų kitų Lietuvos vietovardžių kilmės aiškinimus.

Straipsnyje skelbiami iš gyvosios kalbos užrašyti autentiški žemėvardžiai, jų kirčiavimo ir lyčių variantai. Jeigu tarpukario duomenimis vietovardis nesukirčiuotas arba jo kirčiavimas neaiškus, nepatikimas, straipsnyje jis nekirčiuojamas. Prie kiekvieno vietovardžio pateikiamos įvardijamų objektų ir jų lokalizacijos nuorodos⁹. Po jų, paaiškinus agronimo kilmę, tik atskirais atvejais¹⁰, siekiant išvengti pasikartojimo, teikiamos šaltinių nuorodos.

Šis arealinės toponimijos tyrimas pradedamas pirminių ir daugiskaitinių agronimų analize.

⁵ Šiuo ir kitais atvejais, tyrimo rezultatus siekiant išreikšti ne tik skaičiais, bet ir procentais, skliaustuose pirmiausia nurodomas reprezentantų skaičius, po brūkšnio – procentinė skaičiaus išraiška.

⁶ Pirmoji dėmesį į lietuvių toponimų sluoksnį, liudijantį apie glaudžias lietuvių ir lenkų onimijos sąsajas, atkreipė Vitalija Maciejauskienė (Maciejauskienė 2006: 218–236). Onomastė apibūdino lenkų pavardžių ir kitų asmenvardžių svarbą aiškinant dalies *Lietuvos vietovardžių žodyne* (toliau – LVŽ) pateikiamų vietovardžių kilmę.

⁷ Plačiau žr. Maciejauskienė (1997: 108–109).

⁸ Plačiau apie tarpukario Lietuvos anketų duomenis žr. Sviderskienė (2005: 93).

⁹ Remtasi jau sudarytais LVŽ sutrumpinimų sąrašais.

¹⁰ Teikiama abėcėlinės istorinių asmenvardžių kartotekos, saugomos Lietuvių kalbos instituto Vardyno skyriaus fonduose, nuoroda, kurią atitinka santrumpa IAK, keleto lenkų ir vokiečių antroponimijos rinkinių (žodynų) bei šių kalbų apeliatyvinės leksikos žodynų, kurių daugelis yra daugiatomia, nuorodos. Jais atitinkančių santrumpų sąrašas pateikiamas straipsnio gale prie kitų šaltinių nuorodų.

1. IŠ ASMENVARDŽIŲ KILĘ AGRONIMAI

Marijampolės apskrityje jų užrašyta 549 (~76% visų tyrimui pasirinktų vietovardžių).

1.1. Pirminiai agronimai

Jais laikomi darybos procese neįgiję papildomų formantų agronimai. Šie vietovardžiai adekvatūs asmenvardžiams, iš kurių vedami: **Barbāra** pv. Lbv: avd. *Barbara, plg. lenk. v. Barbara (SIP 44), lenk. pvd. Barbara (SNP I 171); **Bagdžius** pv. Gdl: pvd. *Bāgdžius*, *Bagdžiūs*¹¹; **Brūžikas** lg. Vv: pvd. *Brūžikas*¹².

Daugiskaitinis, vadinamasis *pluralia tantum*, agronimas užfiksuotas vienas. Jo formalusis darybos rodiklis yra skaičius: **Duōbiniai** pv. Ldvn: pvd. *Duōbinis*.

1.2. Vediniai

1.2.1. Galūnių vediniai. Šių vedinių derivacinis požymis galūnė, kuri yra susijusi su giminės pasikeitimu. Užrašyti *-a* ir *-ė(s)* galūnių vediniai, kilę iš asmenvardžių:

-a: **Kasčiuk-a** pv. Igl: pvd. *Kasčiukas*;

-ė(s): **Aloitišk-ė** pv. Klvr: avd. *Alvitiškis, plg. avd. *Stanislaum Alwiczefzkaitis* 1631 (IAK); **Baranaūsk-ė** pv. Klvr: pvd. *Baranaūskas* ar pan.; **Delnick-ė** pv. Prn: pvd. *Delnickas*; **Gōtlib-ė** pv. Gdl: pvd. *Gōtlibis*; **Graiņ-ė** pv. Igl: pvd. *Grainys*; **Grīn-ė** pv. Igl: pvd. *Grīnius*; **Rol-ė** pv. Krsn: pvd. *Rolys*; **Šmarlak-ės** pv. Prn: avd. *Šmarlakas ar pan., plg. avd. *Jurgis Szmorlak* 1629 (IAK); **Šeškausk-ė** pv. Klvr: pvd. *Šeškauskas* ar pan.

1.2.2. Priesagų vediniai. Jų darybai naudojama 20 priesagų (skaičiuojant abiejų giminių ir skaičių variantus): 14 lietuviškos (baltiškos) kilmės *-aitė*, *-ėlis*, *-iena*, *-ienė*, *-ija*, *-inė(s)*, *-inis*, *-ynė*, *-iškė(s)*, *-iškiei*, *-iškis*, *-lė*, *-okas* ir 8 slaviškos kilmės *-anas*, *-auka*, *-ava*, *-avas*, *-čizna*, *-enk-*, *-k-*, *-ova*. Agronimai toliau teikiami abėcėliškai, pagal priesagas:

-aitė: **Dibišk-aitė** pv. Lbv: avd. *Dibiška ar pan., plg. avd. *Dibà* (Zinkevičius 2008: 576), lenk. pvd. *Diba* (SNP II 423); **Kratuk-aitė** ar. Vv: avd. *Kratukas ar pan., plg. pvd. *Kratiukas*;

-anas: **Kališ-anas** ar. Klvr: pvd. *Kališius*;

¹¹ Pievos vardas galėtų būti laikomas ir galūnės *-(i)us* vediniu iš pvd. *Bagdys*.

¹² Lygumos vardas, matyt, galėtų būti vertinamas ir kaip priesagos *-ikas* vedinys iš pvd. *Brūžas*.

- auka*: **Nan-áuka** dr. Ldvn: pvd. *Nanis*, *Nanỹs*;
 -*ava*: **Scin-avà** pv. Lbv: avd. *Scina ar pan., plg. pvd. *Scĩnskas*;
 -*avas*: **Kasper-ávas** pv. Lbv: avd. *Kāšperas*;
 -*čizna*: **Dumašev-čizna** ar. Prn: avd. *Dumaševas ar pan., plg. (?) rus. pvd. *Думауов* (SA II 364), pvd. *Dumāšius*;
 -*ėlis*: **Martyn-ėlis** pv. Ldvn: avd. *Martýnas*;
 -*enk-*: **Zõj-enkos** gn., pv. Klvr – sietinas su lenk. avd. *Zoja* (SIP 432–433);
 -*iena*: **Glambok-iena** pv. Igl: pvd. *Glambokas*; **Kabak-iena** dr. KzR: pvd. *Kābakas*;
Palcijon-iena pv. Igl: avd. *Palcijonis ar pan., plg. pvd. *Palcas*;
 -*ienė*: **Aud-ienė** dr. KzR: avd. *Audys ar pan., plg. lenk. pvd. *Auda* (SNP I 94), pvd. *Audickas*;
 -*ija*: **Grič-ijà** pv. Igl: pvd. *Gričius*;
 -*inė(s)*: **Abrom-inė** drb. ž. Mrj: avd. *Abrōmas*; **Aiduk-inė** drb. ž., pv. Igl: pvd. *Aidukas* ar pan.; **Arminait-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Arminaitis*; **Bender-inė** pv. Mrj: pvd. *Beñderis*; **Bielsk-inė** pv. Mrj: pvd. *Bielskis* ar pan.; **Boguš-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Bògušis* ar pan.; **Bražuk-inė** pv. Gdl: pvd. *Bražukas*; **Buto-inė** pv. Prn: avd. *Butoys ar pan., plg. pvd. *Butovĩnskas*; **Cimbol-inė** pv. Klvr: pvd. *Cimbolà* ar pan.; **Didval-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Dĩdvalis*; **Dirgėl-inė** pv. Klvr: pvd. *Dirgėla* ar pan.; **Dulsk-inė** pv. Ldvn: pvd. *Dũlskis* ar pan.; **Eiduk-inė** drb. ž., pv. Igl: pvd. *Eidukas*; **Gavėn-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Gavėnas*; **Gram-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Grāmas*; **Juodešk-inė** ar. Klvr: pvd. *Juodeškà*; **Kaz-inė** pv. Ldvn: v. *Kazỹs*; **Kėlert-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Kėlertas*; **Kulbok-inė** pv. Igl: pvd. *Kũlboka*; **Kunk-inė** drb. ž. KzR: pvd. *Kũnkis* ar pan.; **Lapinsk-inė** ar. Gdl: pvd. *Lapĩnskas* ar pan.; **Lāsat-inė** pv. Brb: pvd. *Lasatà*; **Lasavič-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Lasāvičius*; **Leīb-inė** pv. Vv: avd. *Leibys ar pan., plg. avd. *Andreae Leybus* 1685–1731 (IAK); **Lukš-inė** pv. Vv: pvd. *Lukšỹs* ar pan.; **Miliauck-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Miliáuckas* ar pan.; **Murašk-inės** pv. KzR: pvd. *Muraškà*; **Ūkn-inė** pv. Brb: avd. *Oknys ar pan., plg. lenk. pvd. *Okna*, *Okno* (SNP VII 40); **Palčak-inė** pv. Ldvn: avd. *Palčakas ar pan., plg. lenk. pvd. *Palczak* (SNP VII 166); **Papročk-inė** pv. Lbv: pvd. *Papròckis* ar pan.; **Petrušk-inė** dr. Mrj, **Petrušk-inė** ar. Šil: pvd. *Petruškà*; **Popier-inė** pv. Gdl: pvd. *Põpiera*; **Raduš-inė** drb. ž. Mrj: pvd. *Radušis*; **Radzvil-inė** pv. Brb: pvd. *Radzvila*; **Rutkausk-inė** ar. Brb: pvd. *Rutkáuskas* ar pan.; **Senk-inė** ar. Mrj: pvd. *Señkus*; **Speřč-inė** pv. KzR: avd. *Sperčius ar pan., plg. pvd. *Speřskas*; **Storkoj-inė** pv. KzR: avd. *Storkojis ar pan., plg. lie. *stóras*, -à ,raumeningas, stambus' ir lie. *kója* ,viena iš porinių kūno dalių, kuriomis žmogus ar koks kitas padaras eina', dar plg. pvd. *Stalakójis*; **Šmučk-inė** pv. Klvr: avd. *Šmučkus, plg. lenk. avd. *Smucka*, *Smuczak* (SNP VIII 534), *Szmuc* (SNP IX 310); **Tad-inė** pv. Mrj: v. *Tādas*, plg. pvd. *Tadáuskas*; **Vizbar-inė** (|| *Vizbarpievė*) pv. Igl: pvd. *Vizbaras* ar pan.; **Žaliausk-inė** pv. Klvr: pvd. *Žaliáuiskas* ar pan.; **Žitk-inė** dr. Mrj: pvd. *Žitkus*;

-ynė: **Abrom-ynė** (|| *Žydynė*) l. Mrj; avd. *Abrōmas*; **Alaburd-ynė** dr. Vv; pvd. *Alabūrda*; **Aleksait-ynė** ar. KzR; pvd. *Aleksáitis*; **Ališausk-ynė** pv. Ss; pvd. *Ališáuskas* ar pan.; **Andriulait-ynė** drb. ž. Ldvn; pvd. *Andriuláitis*; **Andriuš-ynė** (|| *Bačynė*) ar., pv. KzR; pvd. *Andriūšis*; **Antan-ynė** ar. Klvr, dr. Mrj, pv. KzR; v. *Antānas*; **Avižien-ynė** dr. Ss; pvd. *Avižiēnis* ar pan.; **Ažuolait-ynė** pv. Ss; pvd. *Ažuoláitis*; **Babijon-ynė** ž. Vv; pvd. *Babijōnas*; **Bacevič-ynė** ar. Klvr; pvd. *Bacėvičius*; **Bač-ynė** (|| *Andriušynė*) ar., pv. KzR; pvd. *Bačys*; **Baltait-ynė** drb. ž. KzR; pvd. *Baltáitis*; **Baltrukon-ynė** ar., drb. ž. Mrj; pvd. *Baltrukónis*; **Baluk-ynė** dr. Ss; avd. *Balukas ar pan., plg. pvd. *Balukėvičius*; **Barisauk-ynė** drb. ž., pv. KzR; pvd. *Barisáuskas*; **Barkausk-ynė** pv. Klvr; pvd. *Barkáuskas* ar pan.; **Bartuš-ynė** pv. Igl; pvd. *Bartuška*; **Baumon-ynė** l. Ss; pvd. *Baūmonas*; **Bazil-ynė** ar. KzR, pv. Igl; pvd. *Bazilius*; **Belick-ynė** dr. Ss; pvd. *Belickas*; **Bubel-ynė** pv. Ss; pvd. *Bùbelis*; **Bučait-ynė** dr. Ss; pvd. *Bučaitis*; **Bučinsk-ynė** drb. ž. Mrj; pvd. *Bučinskas* ar pan.; **Car-ynė** ar. KzR; avd. *Carys ar pan., plg. lenk. pvd. *Caris* (SNP II 13); **Čirovinsk-ynė** dr., pv. Ss; pvd. *Čirovinskas* ar pan.; **Damansk-ynė** pv. Klvr; pvd. *Damánskas* ar pan.; **Degut-ynė** ar. KzR; pvd. *Degūtis*, plg. lie. *degūtis*, -ė, kas degutą dega, juo verčiasi; **Dembinsk-ynė** dr., pv. Ss; pvd. *Dembinskas*; **Draugel-ynė** ar., pv. KzR; pvd. *Draugėlis*; **Dovyd-ynė** ar. Šil; avd. *Dōvydas*; **Dubick-ynė** dr., pv. Ss; pvd. *Dubickas* ar pan.; **Ferenc-ynė** pv. Klvr; pvd. *Fērenca* ar pan.; **Frank--ynė** pv. KzR; pvd. *Fránka* ar pan.; **Garkausk-ynė** dr. KzR; pvd. *Garkáuskas*; **Gelež-ynė** pv. Klvr; pvd. *Gelėžius*; **Girait-ynė** dr., pv. Mrj; pvd. *Giráitis*; **Gražul-ynė** pv. Klvr; pvd. *Gražūlis*; **Grig-ynė** dr. Ss; avd. *Grīgas*; **Grin-ynė** pv. Mrj; avd. *Grīnius*; **Grišk-ynė** l., pv. Lbv; pvd. *Griška*; **Gutausk-ynė** drb. ž. KzR; pvd. *Gutáuskas* ar pan.; **Jakait-ynė** l. Lbv; pvd. *Jakáitis*; **Jakšt-ynė** dr. Ss; pvd. *Jākštas*; **Janulait-ynė** drb. ž. Mrj; pvd. *Januláitis*; **Janut-ynė** l. Ss; pvd. *Janūtis*; **Jāsait-ynė** dr. Ss; pvd. *Jasáitis*; **Jaudeg-ynė** ar. Mrj; pvd. *Jáudegis*; **Jer-ynė** dr. Mrj; pvd. *Jerys*; **Jes-ynė** pv. Ss; pvd. *Jesys*; **Jonkait-ynė** dr. Ldvn; pvd. *Jonkáitis*; **Jurg-ynė** drb. ž. KzR; v. *Jūrgis*; **Jūr-ynė** dr., pv. Igl; pvd. *Jūras*; **Jurgelevič-ynė** drb. ž. Lbv; pvd. *Jurgelėvičius*; **Jurgel-ynė** dr. Mrj; pvd. *Juřgelis* ar pan.; **Jurkš-ynė** dr. Ss; pvd. *Juřkšas* ar pan.; **Jusel-ynė** drb. ž. Mrj; pvd. *Jūselis*; **Juš-ynė** dr. Igl; pvd. *Juška*; **Kačion-ynė** pv. Ss; pvd. *Kačiónis* ar pan.; **Kasparait-ynė** drb. ž. KzR; pvd. *Kasparáitis*; **Kazl-ynė** ar. KzR; pvd. *Kāzlas*; **Kerut-ynė** ar., dr. KzR; pvd. *Kerūtis*; **Konstant-ynė** drb. ž. KzR; avd. *Konstantīnas*; **Kvietkauk-ynė** ar. KzR; pvd. *Kvietkáuskas* ar pan.; **Lazausk-ynė** ar. Šil; pvd. *Lazáuskas*; **Leib-ynė** dr. Ss; avd. *Leibys ar pan., plg. avd. *Andreae Leybus* 1685–1731 (IAK); **Listapedsk-ynė** pv. KzR; pvd. *Listapėdskas*; **Mač-ynė** dr. Ss, drb. ž. KzR; pvd. *Mačys*; **Matuk-ynė** drb. ž., pv. KzR; avd. *Matukas*; **Mauš-ynė** l. Ldvn, pv. Mrj; avd. *Maušis ar pan., plg. avd. *Woiciech Mauszas* 1662 (IAK); **Mažėt-ynė** drb. ž. Ss; pvd. *Mažėtis*; **Mejer-ynė** sklp. Vv; pvd. *Mejeris* ar pan.; **Mendel-ynė** pv. Lbv; pvd. *Meñdelis*; **Migausk-ynė** l., pv. Klvr; pvd. *Migáuskas* ar pan.; **Miliausk-ynė** (t. *Miliauckynė*) drb. ž. Mrj; pvd. *Miliáuskas* ar

pan.; **Minuk-ỹnė** dr. Mrj: avd. *Minukas, plg. pvd. *Miniukas*; **Mokol-ỹnė** drb. ž. Mrj: pvd. *Mókola* ar pan.; **Motiej-ỹnė** drb. ž. KzR: v. *Motiėjus*; **Navik-ỹnė** pv. Šil: pvd. *Navikas*; **Neimon-ỹnė** drb. ž. Ss: pvd. *Neimonas*; **Oliadrisk-ỹnė** pv. Mrj: avd. *Oliadriskis, plg. pvd. *Òlis* ir lie. *driskis*, *-ė*, *driskius*, *-ė*, *sudriskęs*; **Ol-ỹnė** dr., pv. Mrj: pvd. *Òlis*; **Pilyp-ỹnė** pv. Klvr: avd. *Pilypas*; **Plėčkait-ỹnė** drb. ž. Mrj: pvd. *Plečkaitis*; **Rapuk-ỹnė** pv. KzR: avd. *Rapukas, plg. avd. *Daniel Rapukienas* 1678 (IAK); **Raudon-ỹnė** pv. Klvr: pvd. *Raudonis* ar pan.; **Raul-ỹnė** drb. ž., pv. KzR, sklp. Mrj: avd. *Raūlas*; **Ražansk-ỹnė** ar., pv. Šil: pvd. *Ražánskas*; **Rubinsk-ỹnė** dr. Vv: pvd. *Rubinskas* ar pan.; **Rupeik-ỹnė** drb. ž. Klvr: pvd. *Rupeikis* ar pan.; **Rūšk-ỹnė** drb. ž., pv. KzR: pvd. *Rūškỹs*; **Rutkausk-ỹnė** drb. ž., pv. KzR: pvd. *Rutkauskas* ar pan.; **Senk-ỹnė** drb. ž., pv. KzR: pvd. *Señkus*; **Silvestr-ỹnė** dr., pv. Mrj: v. *Silvēstras* ar pan.; **Skink-ỹnė** drb. ž. Mrj: pvd. *Skiñkis*, *Skinkỹs*; **Skuč-ỹnė** drb. ž., pv. KzR: pvd. *Skučas* ar pan.; **Smail-ỹnė** ar. KzR: pvd. *Smailỹs*; **Smalensk-ỹnė** drb. ž. Mrj: pvd. *Smalėnskas*; **Stalakoj-ỹnė** dr. Ss: pvd. *Stalakójis*; **Šab-ỹnė** pv. Ss: pvd. *Šabas*; **Ščiuk-ỹnė** pv. Klvr: pvd. *Ščiukà* ar pan.; **Šmerk-ỹnė** pv. KzR: avd. *Šmerkys ar pan., plg. lenk. pvd. *Szmerk*, *Szmerka* (SNP IX 306); **Šnarsk-ỹnė** (t. *Šnarckỹnė*) ar., pv. KzR: pvd. *Šnárskis*; **Šneider-ỹnė** pv. KzR: pvd. *Šněideris*; **Šmausk-ỹnė** dr. Šil: pvd. *Šumāuskas* ar pan.; **Tamoš-ỹnė** l. Mrj: avd. *Tamōšius*; **Taput-ỹnė** dr., pv. Ss: pvd. *Taputỹs*; **Traškausk-ỹnė** ar. KzR: pvd. *Traškauskas*; **Ulčinsk-ỹnė** dr. Ss: pvd. *Ulčinskas* ar pan.; **Vaitkevič-ỹnė** dr. Ss: pvd. *Vaitkėvičius*; **Vasiliausk-ỹnė** pv. Lbv: pvd. *Vasiliáuskas* ar pan.; **Veličk-ỹnė** dr. Igl: pvd. *Veličkà*; **Vilimait-ỹnė** dr. Ss: pvd. *Vilimáitis*; **Virbick-ỹnė** drb. ž. Mrj: pvd. *Virbickas*; **Vyšniausk-ỹnė** dr. Ss: pvd. *Vyšniáuskas* ar pan.; **Zelik-ỹnė** ar., pv. KzR: avd. *Zelikis ar pan., plg. lenk. pvd. *Zelik* (SNP X 476), dar plg. avd. *Beniamin Zelikewicz* 1810 (IAK); **Žebrausk-ỹnė** dr. Ss: *Žebrauskas* ar pan.;

-inis: **Bazil-ĩnis** dr. Ss: avd. *Bazilius*;

-iškė(s): **Abrôm-iškė** pv. Gdl: avd. *Abrômas*; **Adôm-iškė** pv. Ldvn: avd. *Adômas*; **Ainor-iškė** pv. Prn: pvd. *Ainōris*; **Akêl-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Akêlis*; **Aksón-iškė** drb. ž. Klvr: pvd. *Aksónas*; **Aleksyn-iškė** ar. Šil: pvd. *Aleksýnas*; **Ančior-iškė** pv. Ldvn: avd. *Ančioris ar pan., plg. pvd. *Jančiora*, lenk. pvd. *Anczar* (SNP I 44); **Andžion-iškė** pv. Ldvn: avd. *Andžionis, plg. avd. *Christophorus Andzionis* 1679 (IAK); **Apatkin-iškė** ar. Šil: avd. *Apatkinis ar pan., plg. rus. pvd. *Апаткин* (SA I 370); **Apraim-iškė** pv. Klvr: avd. *Apraimas, plg. avd. *Efraim* (SIP 322); **Ašmin-iškė** pv. Prn: avd. *Ašminis ar pan., plg. *Mathias Afzminskas* 1685–1731 (IAK); **Āšmon-iškė** dr. Mrj: pvd. *Āšmona*, *Āšmonas*; **Ausen-iškė** ar. Ss: pvd. *Ausėnas*; **Bagdôn-iškė** ar. Klvr : pvd. *Bagdōnas*; **Bagdž-iškė** pv. Igl: pvd. *Bāgdžius* ar pan.; **Baliún-iškė** pv. Klvr: pvd. *Baliúnas*; **Balk-iškė** l., pv. Klvr: pvd. *Balkus* ar pan.; **Baltok-iškė** pv. Šil: pvd. *Baltókas*; **Baltráit-iškė** ar. Krsn: pvd. *Baltráitis*; **Barbén-iškė** drb. ž. Mrj: avd. *Barbėnas, plg. v. *Bařbė*; **Bártel-iškė** drb. ž. Klvr: pvd. *Bártelis*; **Bautr-iškė** pv. Klvr:

avd. *Bautrus ar pan., plg. avd. *Catharinam Bawtrucia* 1691–1672 (IAK); **Bazil-iškės** ar. Šil: pvd. *Bazilius*; **Belgird-iškė** dr. Prn: pvd. *Belgirdas*; **Bendār-iškės** dr., drb. ž. Lbv: avd. *Bendaris ar pan., plg. avd. *Martinus Bendaris* 1652–1672 (IAK); **Ben-dorait-iškė** dr., pv. Brb: pvd. *Bendoraitis*; **Benedikt-iškė** gn. Krsn: v. *Benediktas*; **Bergel-iškė** pv. Klvr: pvd. *Beřgelis* ar pan.; **Bér-iškė** pv. Gdl: pvd. *Béris*; **Beřnot-iškė** dr. Krsn: pvd. *Beřnota* ar pan.; **Bielėvič-iškė** dr., pv. Gdl: pvd. *Bielėvičius*; **Bigel-iškė** pv. Klvr, pv., sklp. Ldvn: pvd. *Bigelis*; **Bilbōk-iškė** pv. Lbv: pvd. *Bilbokas*; **Biž-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Bižys*; **Blionc-iškės** dr., pv. KzR: avd. *Blioncius ar pan., plg. (?) pvd. *Bliōnskis*; **Bōbin-iškė** ar., pv. Klvr: pvd. *Bōbina* ar pan.; **Botyr-iškė** l., pv. Gdl, pv. Klvr: pvd. *Botyrius*; **Braidž-iškė** pv. Krsn: avd. *Braidžius ar pan., plg. avd. *Nicolaus Braydzius* 1604 (IAK); **Braūk-iškė** dr. Klvr: pvd. *Braukys* ar pan.; **Bril-iškė** pv. Lbv: pvd. *Brilius*; **Bukaun-iškė** pv. Igl: avd. *Bukaunis ar pan., plg. (?) pvd. *Bukāvičius* ar pan.; **Bulot-iškės** pv. Igl: pvd. *Būlota* ar pan.; **Buñk-iškė** pv. Klvr: pvd. *Bunkis* ar pan.; **Čepūl-iškė** pv. Krsn: pvd. *Čepūlis*; **Dapkiūn-iškė** pv. Klvr: pvd. *Dapkiūnas*; **Denkėvič-iškė** ar. Ldvn: pvd. *Denkėvičius*; **Didbal-iškė** pv. Lbv: avd. *Didbalis, plg. pvd. *Didžbalis*; **Dimš-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Dimša*; **Drángin-iškė** l., pv. Gdl: pvd. *Dránginis*; **Gařm-iškė** ar. Brb: pvd. *Gařmus*; **Galīn-iškė** pv. Klvr: pvd. *Galinis*; **Gavén-iškė** sklp. Klvr: pvd. *Gavėnas*; **Gėldot-iškė** pv. Ss: pvd. *Gėldotas* ar pan.; **Grīg-iškė** pv. Klvr, **Grig-iškės** ar. Ss: avd. *Grīgas*; **Grigon-iškė** dr. Šil, sklp. Prn: pvd. *Grigónis*; **Grūb-iškė** ar. Ldvn: avd. *Grūbis ar pan., plg. (?) pvd. *Grūbis*, *Grubys*; **Gurevič-iškė** ar. Krsn: pvd. *Gurėvičius*; **Īl-iškė** pv. Prn: pvd. *Īlius*; **Yl-iškės** pv. Prn: pvd. *Ýla*; **Ymant-iškė** pv. Vv: avd. *Ymantas ar pan., plg. avd. *Imant* (SIP 178); **Ind-iškė** pv. KzR: pvd. *Īnda*; **Ivoš-iškė** pv. Klvr: avd. *Ivošius ar pan., plg. pvd. *Ivoškà*; **Jūc-iškė** pv. Klvr: pvd. *Jūcius* ar pan.; **Jakučion-iškė** sklp. Prn: pvd. *Jakučionis*; **Jenkel-iškė** pv. Krsn: pvd. *Jenkelis*; **Kačiūl-iškė** ar. Brb: pvd. *Kačiūlis*; **Kalėd-iškė** ar. Ldvn: pvd. *Kalėdà*; **Kamenč-iškė** pv. Lbv: avd. *Kamenčius ar pan., plg. (?) lenk. pvd. *Kamienczak* (SNP IV 461); **Karal-iškė** pv. Klvr: pvd. *Karālius*; **Kātar-iškė** dr., pv. Mrj: avd. *Kataris, plg. avd. *Stanisław Katarunes* 1638 (IAK); **Kavaliauč-iškė** (< *Kavaliauciškė < *Kavaliauckiškė < *Kavaliauskiškė) pv. Ldvn: pvd. *Kavaliāuskas* ar pan.; **Kazel-iškė** pv. Igl: avd. *Kazēlis*; **Kazlauč-iškė** (< *Kazlaūciškė < *Kazlaūckiškė < *Kazlaūskiškė) ar. Vv: pvd. *Kazlaūskas* ar pan.; **Kaž-iškė** l. Mrj: pvd. *Kažys*; **Kiriēl-iškė** pv. Klvr: pvd. *Kiriēlius*; **Kisiēl-iškė** pv. Klvr: pvd. *Kisiēlius*; **Kubelč-iškė** (< *Kubelciškė < *Kubelckiškė < *Kubelskiškė) ar. Gdl: pvd. *Kubėlskas* ar pan.; **Kūdab-iškė** pv. Klvr: pvd. *Kūdaba*; **Kuk-iškė** dr., pv. KzR: pvd. *Kūkas*; **Labūl-iškės** pv. Ldvn: pvd. *Labūlis*; **Lang-iškė** dr. Vv: pvd. *Lāngis*; **Lank-iškė** pv. Klvr: pvd. *Lankis*; **Lāto-iškė** dr. Vv: pvd. *Latoyš*; **Lebed-iškė** sklp. Prn: pvd. *Lebedys* ar pan.; **Leimon-iškės** drb. ž. Igl: pvd. *Leīmonas*; **Lenc-iškė** drb. ž. Brb: pvd. *Lėncas*; **Lietuon-iškė** ar. Ldvn: avd. *Lietuonis ar pan., plg. pvd. *Lietuonikas*; **Lipinč-iškė** (< *Lipinciškė < *Lipinckiškė < *Lipinskiškė) dr. Gdl: pvd.

Lipĩnskas; **Lukaševič-iškė** ar. Klvr: pvd. *Lukašėvičius*; **Lukin-iškės** l., pv. Lbv: avd. *Lukinis ar pan., plg. lenk. pvd. *Lukin* (SNP VI 76); **Lukoš-iškė** pv. Prn: pvd. *Lukošius*; **Mačiulion-iškė** pv. Igl: pvd. *Mačiulionis*; **Malaziñč-iškė** (< *Malaziñčiškė < *Malaziñckiškė < *Malaziñskiškė) dr. Ss: pvd. *Malaziñskas*; **Martyn-iškė** pv. Klvr: avd. *Martynas* ar pan.; **Mažeik-iškė** ar. Gdl: pvd. *Mažėika*; **Medel-iškės** pv. Prn: pvd. *Medėlis*; **Mikelion-iškė** pv. Klvr: pvd. *Mikelionis* ar pan.; **Miketón-iškė** pv. Lbv: avd. *Miketonis ar pan., plg. lie. *mikėtis* ‚kas mikčioja, miksi, užsikerta kalbėdamas‘; **Mil-iškė** (|| *Navickiškė*) ar., pv. Krsn: avd. *Milius*; **Miniuk-iškė** pv. Krsn: pvd. *Miniukas*; **Misel-iškė** pv. Gdl: pvd. *Miselis*; **Misiūn-iškės** pv. Ldvn: pvd. *Misiūnas*; **Miškin-iškės** dr. Prn: pvd. *Miškinis*; **Mockapetr-iškė** dr. Prn: pvd. *Mōc-kapetris*; **Motiej-iškė** sklp. Prn: avd. *Motiėjus*; **Nagāž-iškė** pv. Ldvn: avd. *Nagažis ar pan., plg. lenk. pvd. *Nagažyna* (SNP VI 526); **Naujāl-iškė** pv. Lbv: pvd. *Naujālis*; **Navick-iškė** (|| *Miliškė*) ar., pv. Krsn: pvd. *Navickas* ar pan.; **Navik-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Navikas*; **Palion-iškė** pv. Šil: pvd. *Paliōnis*; **Paūl-iškė** pv. Klvr: avd. *Paūlius*; **Pečiūl-iškė** pv. Lbv: pvd. *Pečiūlis*; **Pėtr-iškės** pv. Klvr: v. *Pėtras*; **Pietėl-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Pietėlis*; **Pilyp-iškės** pv. Lbv: avd. *Pilypas*; **Pyl-iškė** pv. Klvr: pvd. *Pylis*; **Plautuč-iškė** || **Plautut-iškė** pv. Krsn: avd. *Plautučius, *Plaututis ar pan., plg. pvd. *Plaučiunas*, avd. *Plauczyc* 1616 (IAK); **Prabul-iškė** pv. Klvr: pvd. *Prabūlis*; **Prank-iškė** dr., l. Prn: pvd. *Pránka*; **Raduš-iškė** pv. Ss: pvd. *Radušis*; **Rakuč-iškė** drb. ž. Klvr: avd. *Rakučius ar pan., plg. lenk. pvd. *Rakuc* (SNP VIII 36); **Raūl-iškės** pv. Lbv: avd. *Raūlas*; **Ražánč-iškė** (< *Ražánčiškė < *Ražánckiškė < *Ražánskiškė) dr. Gdl: pvd. *Ražánskas*; **Saduk-iškė** dr., pv. Gdl: pvd. *Sadukas*; **Salanek-iškė** pv. Prn: pvd. *Salanekas*; **Savūl-iškė** pv. Krsn: pvd. *Savūlis*; **Serėd-iškė** pv. Klvr: pvd. *Serėdis* ar pan.; **Simanait-iškė** sklp. Prn: pvd. *Simanáitis*; **Simanáuč-iškės** (< *Simanáučiškės < *Simanáuckiškės < *Simanáuškiškės) pv. Lbv: pvd. *Simanáuskas* ar pan.; **Skap-iškė** pv. Igl: pvd. *Skāpas*; **Skarlūn-iškės** pv. Igl: avd. *Skarlūnas ar pan., plg. *Baltromiey Skarliaytis* 1619 (IAK), dar plg. *Skarla* (SNP VIII 442); **Smeļstor-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Smeļstorius*; **Smetōn-iškė** pv. Klvr: pvd. *Smetōnius* ar pan.; **Sodon-iškė** dr. Šil: pvd. *Sodōnis*; **Stān-iškės** pv. Lbv: pvd. *Stanys* ar pan.; **Stegniūn-iškė** l., pv. Gdl: pvd. *Stegniūnas*; **Striukánč-iškė** (|| *Strukánčiškė*) pv. Igl: avd. *Striukančius ar pan., plg. (?) avd. *Marianna Striukanayczia* 1764–1786 (IAK); **Strukánč-iškė** (|| *Striukánčiškė*) pv. Igl: avd. *Strukančius ar pan., plg. (?) lenk. pvd. *Strukan* (SNP IX 109); **Svitaj-iškė** ar. Klvr: avd. *Svitajus ar pan., plg. lenk. pvd. *Switaj* (SNP IX 181); **Šāln-iškė** pv. Mrj: pvd. *Šālnà*; **Šapal-iškė** pv. Igl, Prn: pvd. *Šapalis* ar pan.; **Šerėl-iškė** l. Klvr: pvd. *Šerėlis*; **Šklėr-iškė** l., pv. Brb: pvd. *Šklėrius*; **Švern-iškė** pv. Klvr: avd. *Švernys ar pan., plg. lenk. pvd. *Szwerner* (SNP IX 385); **Tamūl-iškė** ar., dr., pv. Brb: pvd. *Tamūlis*; **Treb-iškė** dr. Vv: pvd. *Trebas* ar pan.; **Tuinyl-iškė** ar. Krsn: pvd. *Tuinylà*; **Ubar-iškė** ar. Šil: avd. *Ubaras, plg. pvd. *Ubaraūskis*; **Ukėl-iškė** dr. Ldvn: pvd. *Ukelis*; **Uliauš-iškė** pv. Šil: avd. **Uliau-*

šius ar pan., plg. pvd. *Uliáuskas*; **Uok-įškė** pv. Lbv: pvd. *Ūoka*; **Urbanč-įškė** dr. Gdl: avd. *Urbančius ar pan., plg. pvd. *Urbantas*; **Ūrlík-įškė** pv. Krsn: pvd. *Ūrlikas*; **Ūtman-įškė** l., pv. Gdl: pvd. *Ūtmanas*; **Vaitkún-įškė** pv. Ldvn: pvd. *Vaitkúnas*; **Valiük-įškė** pv. Igl: pvd. *Valiukas*; **Varnâgir-įškė** ar. Ldvn: pvd. *Varnagiris* ar pan.; **Vasil-įškė** ar. Klvr: pvd. *Vasilis* ar pan.; **Vekč-įškė** ar. Klvr: avd. *Vekčius ar pan., plg. lie. *vekčióti*, *-iója*, *-iójo* ‚mikčioti‘; **Verbýl-įškė** l., pv. Gdl: pvd. *Verbylà*; **Vie-vêr-įškė** pv. Krsn: pvd. *Viêveris*; **Vilnôn-įškė** pv. Brb: pvd. *Vilnónis*;

-*įškis*, *-įškiai*: **Balñ-įškis** pv. Ldvn: pvd. *Balñis* ar pan.; **Brîd-įškis** pv. Mrj: avd. *Bridys ar pan., plg. lenk. pvd. *Brida* (SNP I 484), pvd. *Bridzius*; **Bubn-įškiai** dr., pv. Brb: pvd. *Bubnys*; **Dūd-įškis** drb. ž. Prn: pvd. *Dūdà*; **Dzîng-įškis** pv. Ldvn: pvd. *Dzînga*; **Juozel-įškiai** pv. Igl: avd. *Juozėlis*; **Krivoñ-įškis** pv. Igl: avd. *Krivinis, plg. lenk. pvd. *Krzywiñ* (SNP V 349), pvd. *Krivinskas*; **Kuriel-įškis** pv. Ldvn: avd. *Kurielis ar pan., plg. lenk. pvd. *Kuriela* (SNP V 438); **Laumak-įškis** pv. Igl: pvd. *Laūmakis*; **Legeñz-įškis** pv. Brb: pvd. *Lègenza*; **Manel-įškis** kln. Klvr: pvd. *Manėlis*; **Mañtvil-įškis** pv. Mrj: pvd. *Mañtvila* ar pan.; **Marcin-įškiai** (t. *Marciniški*) dr., pv. Lbv: pvd. *Marcinas*; **Motiej-įškis** dr. Ldvn: avd. *Motiėjus*; **Pakrúop-įškis** pv. Klvr: pvd. *Pakrúopis*; **Paulel-įškis** pv. Mrj: avd. *Paulėlis*; **Petr-įškis** pv. Gdl: v. *Pėtras*; **Rūd-įškis** pv. Ldvn: pvd. *Rūdis* ar pan.; **Stókn-įškis** pv. Ss: pvd. *Stoknius* ar pan.; **Šipel-įškis** pv. Igl: pvd. *Šipelis*; **Švern-įškė** pv. Klvr: avd. *Švernys ar pan., plg. lenk. avd. *Szwerner* (SNP IX 385); **Žýnel-įškis** ar., pv. Ss: pvd. *Žynėlis*;

-*k-*: **Danił-k-a** pv. KzR: pvd. *Daniła*; **David-k-a** pv. Lbv: pvd. *Dāvidas*; **Mari-ján-k-a** pv. Lbv: avd. *Marijana ar pan., plg. lenk. pvd. *Marian* (SNP VI 201), v. *Marijonà*, pvd. *Marjanskas*; **Tomaš-k-à** pv. Lbv: pvd. *Tomašius*;

-*lė*: **Šnapšt-lė** ar. Gdl: pvd. *Šnapštys* ar pan.;

-*okas*: **Šver-okas** pv. Brb: pvd. *Šverys*;

-*ova*: **Lapuk-òva** pv. Lbv: pvd. *Lapukas*.

Tiriamų agronimų priesagų produktyvumo duomenys teikiami priede 1 lentelėje, kurioje priesagos skirstomos pagal kilmę ir išdėstomos pagal vedinių gausumą. Iš lentelės matyti, kad produktyviausios asmenvardinės kilmės agronimų daryboje priesagos *-įškė(s)* (167 – ~44%) ir *-ynė* (122 – ~33%), kiek mažiau produktyvios – *-inė(s)* (46 – ~12%) ir *-įškis*, *-įškiai* (22 – ~6%). Tik pavieniai atvejai liudija kitų minėtų lietuviškų (baltiškų) bei slaviškų priesagų įvairovę.

Produktyviausios agronimų priesagos su *-in-*, *-išk-* atlieka posesyvinę funkciją. Priesagos *-ynė* vediniai, padaryti iš asmenvardžių, tiriamame areale žymi žmonių gyvenamąsias ar gyventas vietas (plg. Ambrazas 2000: 55).

Tyrimas parodė, kad agronimų darybos procese vyrauja lietuviškos (baltiškos) priesagos, su slaviškomis priesagomis vedinių sudaryta mažai.

1.2.3. Priešdėlio vedinys užrašytas tik vienas – **Pa-lišenkỹs** pv. Lbv: avd. *Li-šenka ar pan., plg. lenk. pvd. *Liszeńska* (SNP V 616).

1.3. Sudurtiniai agronimai (dūriniai)

Kadangi dūriniai yra determinatyviniai dariniai¹³, kurių pirmasis sandas¹⁴ apibrėžia, pažymi antrąjį, tai dėmesys krypsta į antrąjį, apibrėžiamąjį. Įvertinus dūrinių antruosius sandus, paaiškėjo, kad jais eina bendriniai daiktavardžiai: 1) įvairūs fiziografiniai, topografiniai terminai (*balà*¹⁵, *dařžas*, *kálnas*, *kaĩpas*, *laũkas*, *miřkas*, *pieva*, *raĩstas*, *řaltinis*, *ũpė*, *vietà*); 2) su žmogaus aplinka, veikla ar pan. susiję objektų ir kiti pavadinimai (*alksnynas* ‚alksnių miřkas, alksnytė‘, *márgas* ‚žemės matas‘, *pagirỹs* ‚grios pakrařtys; laukas prie girios‘, *pĩlvas* ‚koks daikto iškilimas, išsipūtimas‘; *pořné* ‚laukas, dirva; javai pasėliai‘; *skynĩmas*, *řkynĩmas* ‚išskinta, išskirsta miřko vieta‘). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad agronimai su kai kuriomis pastarosiomis leksemomis antruosiuose sanduose gali būti metaforiniai.

Toliau dūriniai teikiami pagal antrųjų sandų abėcėlę:

-*alksnyn-*: **Bĩelk-alksnynis** dr. Ss: pvd. *Biĩlkus* ar pan.;

-*bal-*: **Adõm-balė** pv. Lbv: avd. *Adõmas*; **Ánz-a-balė** pv. Lbv: pvd. *Ánza*; **Bakř-ia-balė** pv. Krsn: pvd. *Bakřỹs*; **Barỹs-balė** pv. Krsn: pvd. *Barỹsas*; **Brazak-balė** pv. Mrj: avd. *Brazakas ar pan., plg. lenk. pvd. *Brazek*, *Brzezak* (SNP I 472, 521), *Brzozak* (ten pat, 525); **Bũtk-a-balė** pv. Klvr: pvd. *Bũtkus* ar pan.; **Čereřk-ã-balė** pv. Lbv: pvd. *Čereřkà*; **Čėsn-a-balis** pv. Prn: pvd. *Čėsnà*; **Čiaũšk-a-balė** pv. Krsn: pvd. *Čiaũška*; **Daũkř-ia-balė** pv. Mrj: pvd. *Daukřỹs* ar pan.; **Dereñč-balė** pv. Lbv: pvd. *Dėrenčĩus*; **Dĩl-balė** pv. Klvr: pvd. *Dĩlius*; **Dulĩnsk-a-balė** (t. *Dulĩnckabalė*) pv. Klvr: pvd. *Dulĩniskas*; **Gavĩen-balė** pv. Klvr: pvd. *Gavĩenas*; **Gib-a-balė** || **Gi-balė** (< *Gib-balė*) pv. Klvr: pvd. *Gibas*; **Grablĩk-a-balė** pv. Krsn: pvd. *Grãblĩkas*; **Graĩč-balė** pv. Klvr: pvd. *Graĩčĩus*; **Griřk-a-balė** pv. Krsn: pvd. *Griřkà*; **Guod-balė** pv. Krsn: pvd. *Guoda*; **Įrř-a-balė** pv. Krsn: avd. *Įrřa ar pan., plg. avd. *Joannes Irfza* 1671 (IAK); **Jãs-ia-balė** pv. Krsn: pvd. *Jãsius* ar pan.; **Jõkř-balė** pv. Gdl: pvd. *Jõkřas* ar pan.; **Jõn-balė** pv. Krsn: v. *Jõnas*; **Jũrg-a-balė** pv. Gdl; **Jũrg-ia-balė** pv. Krsn: v. *Jũrgis*; **Kalėd-balė** pv. Ldvn: pvd. *Kalėdà*; **Kalėdž-balė** pv. Ldvn: avd. *Kalėdžĩus ar pan., plg. pvd. *Kalėdà*; **Katarsk-a-balė** pv. Gdl: pvd. *Katãrskis*; **Kerũt-a-balė** (t. *Kerũcabalė*) pv. Krsn: pvd. *Kerũtis*; **Kėž-a-balė** pv. Gdl: avd. *Kėzas ar pan., plg. pvd. *Kėzelis*, avd. *Staniřlawowi Kieziřz* 1565 (IAK); **Kliũč-balė** pv. Mrj: pvd. *Kliũčĩus*; **Lapĩnsk-a-balė** pv. Gdl: pvd. *Lapĩniskas* ar pan.; **Levõn-balė** pv.

¹³ Dėl termino žr. DLKG (1996: 151); Gaivenis, Keinys (1990: 196); Urbutis (1978: 173).

¹⁴ Šiame skyriuje sudurtinių agronimų pirmųjų sandų kilmės šaltinis visais atvejais yra asmenvardis.

¹⁵ Itin dažnai pasikartojančių iš visuotinai lietuvių kalboje paplitusių geografinių nomenklatūrinių terminų ir iš jų deminutyvinių lyčių kilusių antrųjų sandų bei dėmenų *balà*, *dařžas*, *duobė*, *kálnas*, *kaĩpas*, *kapaĩ*, *kãpinė*, *kraĩtas* (*krãntas*), *lankà*, *laũkas*, *miřkas*, *pieva*, *raĩstas*, *řaltinis*, *ũpė*, *vietà*, *žėmė* (žr. 4.1, 4.2) kilmė straipsnyje neaiškinama.

Ldvn: avd. *Levonas*; **Makáusk-a-balė** (t. *Makáučkabalė*) pv. Lbv: pvd. *Makáuskas*; **Māt-a-balė** pv. Klvr: avd. *Mātas*; **Nēmur-balė** pv. Mrj: pvd. *Nēmuras* ar pan.; **Noc-ia-balė** ar., l. Lbv: pvd. *Nocys*; **Padel-balys** pv. Brb: avd. *Padelis ar pan., plg. avd. *Padeleytis* 1704 (IAK); **Pálš-ia-balė** pv. Klvr: pvd. *Pálšis* ar pan.; **Paūl-ia-balė** pv. Ldvn: avd. *Paūlius*; **Pētr-a-balė** pv. Lbv: v. *Pētras*; **Plaūč-ia-balė** pv. Krsn: avd. *Plaučius ar pan., plg. avd. *Plauczyc* 1616 (IAK); **Puzin-balė** pv. Klvr: pvd. *Pūzina* ar pan.; **Róż-balė** pv. Lbv: pvd. *Róžas*; **Saliamón-balė** pv. Lbv: pvd. *Saliamonas*; **Sausaň-balė** pv. Lbv: avd. *Sausanas ar pan., plg. avd. *Sawsiqs* XVI a. II p. (IAK), pvd. *Sausanovičius*; **Slavik-balė** pv. Klvr: pvd. *Slavikas*; **Smaĩts-balė** (< *Smaĩtskbalė*) pv. Krsn: pvd. *Smaĩtskis*; **Šāb-a-balė** pv. Mrj: pvd. *Šābas*; **Šīlan-balė** pv. Mrj: avd. *Šīlanas, plg. pvd. *Šilānskas*; **Šipūn-balė** pv. Ldvn: avd. *Šipūnas, plg. pvd. *Šīpas*, *Šipūlis*; **Šlek-balė** pv. Mrj: pvd. *Šlekys*; **Štuk-ia-balė** pv. Igl: pvd. *Štukà* ar pan., plg. vok. avd. *Stucke*, *Stuke*, *Stugk* (Gottschald 1954: 560–561); **Tranciūn-balė** pv. Lbv: avd. *Tranciūnas, plg. lenk. pvd. *Tranc* (SNP IX 573); **Tričk-a-balė** pv. Lbv: avd. *Trička, plg. lenk. pvd. *Triczka* (SNP IX 584); **Valiūn-balė** pv. Gdl: pvd. *Valiūnas*; **Žiūgd-a-balė** pv. Ldvn: pvd. *Žiūgdà*;

-darž-: **Adom-daržis** dr. KzR: v. *Adōmas*; **Jurk-a-daržis** pv. Igl: pvd. *Juřkus* ar pan.; **Liauk-a-daržis** dr. Igl: pvd. *Liáuukas*; **Marāz-daržis** drb. ž. Klvr: pvd. *Marāzas*; **Maūš-ia-daržis** dr. Ss: avd. *Maušis ar pan., plg. avd. *Woiciech Mauszas* 1662 (IAK); **Saldūk-daržis** ž. Mrj: pvd. *Saldūkas*; **Šaln-ā-daržis** ar. KzR: pvd. *Šalnà*; **Šyvōk-daržis** dr. Gdl: pvd. *Šyvōkas*; **Vasil-daržis** pv. Ss: pvd. *Vasilis* ar pan.;

-died-: **Step-ā-diedis** ž. Gdl: v. *Stēpas*;

-kaln-: **Baidō-kalnis** (< *Baidok-kalnis) ar. Krsn: pvd. *Baidōkas*; **Dal-i-kalnis** ar. Klvr: avd. *Dalis* (Zinkevičius 2008: 593) ar pan.; **Jezupat-kalnis** ar. Klvr: avd. *Jezupatas ar pan., plg. v. *Juozapātas*, *Juozapatà*; **Kāč-ia-kalnis** drb. ž. Gdl: pvd. *Kāčas* ar pan., plg. lenk. avd. *Kacz* (Rospond 1973: 236), vok. avd. *Kaatz* (Gottschald 1954: 356); **Marm-a-kalnis** dr. Brb: pvd. *Marmà* ar pan.; **Stasiu-kalnis** (< *Stasiuk-kalnis) dr. Igl: avd. *Stasiukas*; **Vaičiūn-kalnis** drb. ž. Igl: pvd. *Vaičiūnas*;

-kamp-: **Dūl-ia-kampis** drb. ž., pv. Gdl: pvd. *Dulys* ar pan.;

-lauk-: **Gudyn-laukė** pv. Mrj: pvd. *Gudynas*; **Kuk-a-laukė** pv. Gdl: pvd. *Kukas*;

-marg-: **Kazūk-margis** ar. Mrj: avd. *Kazukas ar pan., plg. pvd. *Kazukaitis*; **Lič-margis** ar. Šil: pvd. *Ličis*;

-mišk-: **Pald-a-miškė** pv. Igl: avd. *Palda ar pan., plg. vok. avd. *Pold* (Gottschald 1954: 469), pvd. *Paldāuskas*;

-pagir-: **Gaviēn-pagiris** ar. Krsn: pvd. *Gavienas*;

-piev-: **Bagdōn-pievė** pv. Ss: pvd. *Bagdōnas*; **Balyn-pievė** pv. Brb: pvd. *Balynas*; **Biēlsk-a-pievė** pv. Igl: pvd. *Biēlskus*; **Bosek-pievės** pv. KzR: avd. *Bosekas ar pan., plg. lenk. pvd. *Bosek* (SNP I 449); **Bražūt-pievė** pv. Ldvn: avd. *Bražutis ar pan.,

plg. avd. *Ewa Brazutayte* 1669 (IAK); **Bùbn-ia-pievė** pv. Prn: pvd. *Bubnỹs*; **Bu-lôt-pievė** pv. KzR: pvd. *Bùlota* ar pan.; **Čùpl-ia-pievė** pv. Lbv: pvd. *Čuplis*; **Daniël-pievė** pv. Gdl: avd. *Daniėlius*; **Faũst-a-pievė** pv. Klvr: avd. *Faustas*; **Griėš-pievė** pv. KzR: pvd. *Griėšius*; **Ignas-pievė** pv. Klvr: avd. *Ignasius*; **Júr-a-pievė** pv. Brb: pvd. *Jura*; **Jũr-a-pievė** pv. KzR: pvd. *Jũras*; **Juřkš-pievė** pv. Ss: pvd. *Juřkšas* ar pan.; **Kalėd- -pievė** pv. Gdl: pvd. *Kalėdà*; **Karál-pievė** pv. Igl: pvd. *Karėlius*; **Krĩnsk-a-pievė** pv. Lbv: avd. *Krĩniskas ar pan., plg. lenk. pvd. *Krynski* (SNP V 321); **Lung-a-pievė** dr. Gdl: pvd. *Lungas* ar pan.; **Lùkš-a-pievė** pv. Lbv, **Lùkš-a-pievė** || **Lùkš-a-pievis** pv. Lbv: pvd. *Lukšà*; **Mařč-pievis** pv. Klvr: avd. *Mařčius*; **Mĩkn-a-pievė** pv. Krsn: pvd. *Miknà*; **Pėck-a-pievė** pv. Gdl: pvd. *Pėckus*; **Ragaiš-pievė** pv. Šil: pvd. *Ragaišis*; **Ročk-a-pievė** pv. Prn: pvd. *Ročkà*; **Runk-pievė** pv. KzR: pvd. *Runkỹs* ar pan.; **Šemš-ia-pievė** pv. Mrj: pvd. *Šemšỹs*; **Šĩm-pievė** pv. Klvr: pvd. *Šĩmas*; **Turũt-pievė** pv. Klvr: pvd. *Turũtà*; **Vaičiũn-pievė** pv. Igl: pvd. *Vaičiũnas*; **Vizbar-pievė** (|| *Vizbarĩnė*) pv. Igl: pvd. *Vizbaras* ar pan.; **Zar-a-pievė** pv. KzR: pvd. *Zãras*; **Ziėn-pievė** pv. Šil: avd. *Ziėnius*;

-*pilv-*: **Jon-pilvis** pv. Klvr: v. *Jõnas*;

-*pošn-*: **Grink-a-pošnė** pv. Gdl: pvd. *Griĩkus*;

-*raist-*: **Abrõm-raistis** pv. Prn: avd. *Abrõmas*; **Balk-a-raistis** pv. Brb: avd. *Balķė*, *Bálkis* ar pan., plg. lenk. pvd. *Balka*, *Balko* (SNP I 150); **Kajėck-a-raistis** lg. KzR: pvd. *Kajėckas*; **Kald-a- -raistis** pv. Brb: avd. *Kalda ar pan., plg. lenk. pvd. *Kolda* (SNP V 70); **Kãv-a-raistis** (|| *Kãlviaraistis*) pv. Gdl: pvd. *Kavà* ar pan.; **Kundok-raistis** pv. Vv: pvd. *Kuĩdoka* ar pan.; **Miciũt-raistis** pv. Gdl: pvd. *Miciũta*; **Pijõn-raistis** pv. Vv: avd. *Pijõnas ar pan., plg. lenk. pvd. *Pion* (SNP VII 362), vok. avd. *Pijan* (Gottschald 1954: 467); **Rudž-ia-raistis** pv. Gdl: pvd. *Rũdžius* ar pan.; **Stan-a-raistis** pv. Klvr: avd. *Stanỹs* ar pan.;

-*skynim-*: **Akleĩ-skynimis** ar. Prn: avd. *Aklejus ar pan., plg. vok. avd. *Ackley* (Gottschald 1954: 160);

-*šaltin-*: **Gieb-šaltinis** pv. Klvr: pvd. *Giėbas*;

-*(i)up-*: **Samuol-iupis** pv. Prn: pvd. *Samuõolis*;

-*viet-*: **Blaz-a-vietė** ar., pv. Klvr: pvd. *Blãzas*;

Pastebėta, kad tiriamame areale šios grupės agronimai sudūrimo būdu sudaromi su bendrinium daiktavardžiu, kuris dažniau nusako arealo geografinę situaciją (126 – ~94%) nei su žmogaus aplinka susijusius pavadinimus (8 – ~6%). Fiksuota itin daug dūrimų su leksemomis *balà* (57 – ~43%) ir *pieva* (25 – ~19%) antruosiuose sanduose. Tai greičiausiai atspindi gamtinių sąlygų, kraštovaizdžio kaitą, kada daugelis šlapių vietų (šiuo atveju balų) įgijo kitokį objektinį statusą ir pateko į tiriamų onimų, įvardijančių kitus žemės paviršiaus objektus (dažniausiai pievas), grupę.

Pagal darybos reikšmę šiame skyriuje aptarti agronimai laikytini posesyviniais, arba priklausymą žyminčiais dariniais.

1.4. Sudėtiniai agronimai

Šioje antrinių vietovardžių grupėje skiriami kilmininkiniai ir kvalifikaciniai agronimai¹⁶.

1.4.1. Kilmininkiniai agronimai. Kvalifikacinių agronimų atžvilgiu kilmininkiniai sudaro daugumą (santykis skaičiais 19 : 1, procentais – 99% : 1%). Pirmieji jų dėmenys, išreikšti, matyt, buvusių savininkų asmenvardžių kilmininku, antrieji – geografiniai nomenklatūriniai terminai ir su žmogaus aplinka, veikla susiję objektų bei kitokie pavadinimai (pastarųjų santykis vienas kito atžvilgiu apylygis): **Baikio duobė** pv. Prn: pvd. *Baikys*; **Daňgėlo lankūtė** pv. Ss: avd. *Dangėlas, plg. avd. *Dangels* 1769–1822 (IAK), pvd. *Dangėlaitis*; **Jonėlio kálnas** dr. Igl: avd. *Jonėlis*; **Karalių pievukės** pv. Klvr: pvd. *Karalius*; **Kásparo píeva** pv. Lbv: avd. *Kásparas*; **Krasėnkos kálnas** ar. Krsn: avd. *Krasenka, plg. lenk. pvd. *Krasienko* (SNP V 263); **Kurmanāvičiaus žėmė** ar. Prn: pvd. *Kurmanāvičius*; **Magdės alksnynas** pv. Klvr: v. *Magdė* ir lie. *alksnynas* ‚alksnių miškas, alksnytė‘; **Pauliūškos uosynas** ar. Krsn: avd. *Pauliuška, plg. lenk. pvd. *Pawluszko* (SNP VII 242), ir lie. *uosynas* ‚uosių miškas‘; **Pečiūko plýnė** pv. Klvr: pvd. *Pečiūkas* ir lie. *plýnė* ‚plyna vieta, lyguma‘; **Ruodžių krantas** dr. Brb: avd. *Ruodys ar pan., plg. avd. *Petrelis Ruodaitys* 1662 (IAK); **Senkų rėvas** pv. Igl: pvd. *Señkus* ir lie. *rėvas* ‚tarpekliis, griovia, dauba‘; **Smaĩliaus alksnynas** pv. KzR: pvd. *Smaĩlius* ar pan. ir lie. *alksnynas* ‚alksnių miškas, alksnytė‘; **Spūdžio kalnėlis** l. Prn: pvd. *Spūdys*; **Šalkauskų senovė** ž. Ss: pvd. *Šalkauskas* ar pan. ir lie. *senovė* ‚seniai tręštas laukas‘; **Ulkovo balà** pv. Lbv: avd. *Ulkovas, plg. lenk. pvd. *Ulkowski* (SNP X 17); **Urbonų alksnynas** pv. Igl: pvd. *Ūrbonas* ir lie. *alksnynas* ‚alksnių miškas, alksnytė‘; **Vaičiulio Rečius** pv. KzR: pvd. *Vaičiulis* ir lie. *rečius* ‚užgijusios žaizdos žymė, randas‘; **Veñco balà** pv. Klvr: pvd. *Veñcas*. Kaip matyti iš užrašymų, asmenvardiniai kilmininkiniai agronimai turi posesyvinę reikšmę.

1.4.2. Kvalifikacinis agronimas užrašytas vienas. Abu jo dėmenys tarsi suaugę į vieną žodį. Pirmojo dėmens išreikštas skiriamasis požymis nėra atsitiktinis, nesusijęs su apibrėžiamuoju objektu (plg. Vanagas 1970: 274): **Šveñtas Jónas** pv. Klvr: lie. *šveñtas*, -à ‚krikščionių tikėjimu – žmogus, išgarsėjęs ypatingu religingumu ir po mirties bažnyčios paskelbtas garbintinu tikinčiųjų globėju‘ ir v. *Jónas*.

Tyrimas parodė, kad iš asmenvardžių kilusių agronimų grupėje dariausi yra vediniai (391 – ~71%). Didžiąją jų dalį sudaro priesagų vediniai (380 – ~97%)¹⁷.

¹⁶ Dėl antrųjų sandų kilmės šaltinio, jų produktyvumo ir kt. žr. 1.3.

¹⁷ Dėl šiamo skyriuje tirtų agronimų priesagų produktyvumo, jų darybinių reikšmių ir kt. žr. 1.2.2.

Mažai produktyvūs galūnių vediniai (10 – ~2,5%), priešdėlio vedinys užrašytas tik vienas.

Rečiau kalbamos grupės agronimai sudaromi sudūrimo (134 – ~24%)¹⁸ ir sudėjimo (20 – ~4%) būdu. Be papildomų darybos priemonių sudarytų agronimų užfiksuota mažai (4 – ~0,7%).

2. IŠ APELIATYVINIŲ ASMENŲ PAVADINIMŲ KILĘ AGRONIMAI

Marijampolės apskrityje jų užrašyta 76 (~10% visų tyrimui pasirinktų vietovardžių). Apeliatyviniais asmenų pavadinimais, iš kurių, manoma, kilo šiame skyriuje analizuojami agronimai, nusakomas amatas, užsiėmimas, išvaizdos, būdo bruožai, kilmė (etnonimai)¹⁹ ir kt. Pagal tai ir išdėstomi poskyriai.

Darybiniu aspektu šie agronimai skiriami į grupes: pirminius, priesaginius, sudurtinius ir sudėtinius. Priesagų vediniai išdėstomi pagal priesagų abėcėlę, dūriniai – pagal antrųjų sandų abėcėlę. Sudėtiniai užrašytieji šios grupės agronimai yra tik kilmininkiniai. Visi jie turi posesyvinę reikšmę: kilmininkas juose rodo vietos priklausomybę asmeniui, pasakytam apeliatyvu (plg. Savukynas 1963: 239).

2.1. Iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, nusakančių amatą, užsiėmimą ar pan., kilę agronimai

2.1.1. Priesagų vediniai:

-ynė: **Daktar-ynė** ar. Šil: lie. *dāktaras* ‚gydytojas‘, plg. pvd. *Dāktaras*, *Daktaris*²⁰;
-iškė: **Grunrāk-iškė** pv. Lbv – germaniškos kilmės vv., sietinas su vok. *grünrock* ‚girininkas, medžiotojas‘ (Križinauskas 1992: 457); **Kapiton-iškė** pv. Krsn: lie. *kapitōnas* ‚karinis laipsnis; tą laipsnį turintis karininkas‘.

2.1.2. Sudurtiniai agronimai (dūriniai):

-bal-: **Laūn-a-balė** pv. Ldvn – greičiausiai sietinas su lenk. *łowny* ‚geras, apsukrus, vikrus meškeriojas, medžiotojas‘ (SJP II 818); **Striėlč-ia-balė** pv. Krsn: lie. *striėlčius* ‚medžiotojas; eigulys‘.

¹⁸ Dėl antrųjų sandų kilmės šaltinio, jų produktyvumo ir kt. žr. 1.3.

¹⁹ Dėl termino žr. Gaivenis, Keinys (1990: 60, 208).

²⁰ Šiuo ir kitais atvejais palyginimui teikiamos pavardės, susiformavusios iš atitinkamų apeliatyvinių asmenų pavadinimų. LPŽ duomenimis, tiriamame areale jos nepaplitusios, tačiau mūsų vardyne funkcionuoja.

2.2. Iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, nusakančių išvaizdos, būdo bruožus ar pan., kilę agronimai

Visi užrašyti vietovardžiai – priesagų vediniai:

-inē: **Šmākš-inē** pv. Prn: lie. *šmākšas* ,plepys, tarškalas';
-ynē: **Kibyz-ynē** pv. Mrj: lie. *kibyza* ,liesas, aukštas žmogus; styplā';
-iškē: **Guogl-iškē** sklp. Prn: lie. *guoglīs* ,žmogus su ilgu sprandū'; **Murmul-iškē**
pv. Šil: lie. *murmūlis* ,kas murmėdamas, neaiškiai kalba', plg. pvd. *Murmūlis*.

2.3. Iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, nusakančių kilmę (etnonimų) ar pan., kilę agronimai

2.3.1. Pirminis agronimas užrašytas vienas: **Cigankà** pv. Lbv: lie. *cigankà*
,čigonė'.

2.3.2. Priesagų vediniai:

-inē(s): **Dzūk-inē** dr. Ss: lie. *dzūkas*, -ē ,dzūkų tarmės atstovas'; **Prūs-inē** pv.
Klvr: lie. *prūsas*, -ē²¹; **Tuŗk-inē** drb. ž. Ldvn: lie. *tuŗkas*, -ē ,turkų tautos žmogus',
plg. pvd. *Tuŗkas*; **Žyd-inē** ar., pv. KzR, Lbv, sklp. Ldvn: lie. *žydas*, -ē;
-ynē: **Žyd-ynē** pv. Klvr; **Žyd-ynē** (|| *Abromynē*) l. Mrj: lie. *žydas*, -ē;
-iškē: **Mozūr-iškē** dr. Prn: lie. *mozūras*, -ē, plg. pvd. *Mozūras*; **Žyd-iškē** ar. Klvr;
dr. Gdl: lie. *žydas*, -ē.

2.3.3. Sudurtiniai agronimai (dūriniai):

-bal-: **Cigōn-balēs** gn. Brb: lie. *cigōnas*, -ē; **Maskōl-balē** pv. Klvr, Krsn: lie.
maskōlis, *maskōlius*, plg. pvd. *Maskōlis*; **Mozūr-balē** pv. Klvr: lie. *mozūras*, -ē, plg.
pvd. *Mozūras*; **Prancūz-balē** pv. Lbv, Mrj: lie. *prancūzas*, -ē; **Prūs-balē** pv. Igl,
KzR, Mrj: lie. *prūsas*, -ē; **Žyd-balē** 2 pv. Klvr, pv. Krsn, Lbv: lie. *žydas*, -ē;
-darž-: **Žyd-a-daržis** ar. Gdl, Šil; **Žyd-ā-daržis** drb. ž. Igl; **Žyd-a-daržis** dr.,
pv. Igl: lie. *žydas*, -ē;
-kaln-: **Maskōl-kalnis** ar. Krsn: lie. *maskōlis*, *maskōlius*, plg. pvd. *Maskōlis*;
Prancūz-kalnis dr. KzR: lie. *prancūzas*, -ē;
-kapin-: **Prancūz-kapinės** l. Mrj: lie. *prancūzas*, -ē;
-kar-: **Žyd-karis** dr. Ss: lie. *žydas*, -ē;

²¹ Siekiant išvengti pasikartojimų, dažnai vartojamų apeliatyvinių asmenų pavadinimų *cigōnas*, -ē ,čigonų tautybės žmogus', *maskōlis*, *maskōlius* ,rusas', *mozūras*, -ē ,mozūrų etninės grupės žmogus', *prancūzas*, -ē ,prancūzų tautos žmogus', *prūsas*, -ē ,buvusios Rytų Prūsijos, Klaipėdos krašto gyventojas, vokietis; liuteronas' ir *žydas*, -ē ,žydų tautybės žmogus' reikšmės toliau straipsnyje (žr. 2.3) nenurodomos.

-*lank-*: **Žyd-lankė** pv. Mrj: lie. *žydas*, -ė;
 -*lauk-*: **Žyd-laukis** ar. Brb: lie. *žydas*, -ė;
 -*piev-*: **Cigōn-pievė** 2 pv. Brb: lie. *cigōnas*, -ė; **Maskōl-pievė** pv. Lbv: lie. *maskōlis*, *maskōlius*, plg. pvd. *Maskōlis*; **Žyd-pievė** 2 dr. Igl, 3 pv. Klvr, pv. Lbv, 2 pv. Ldvn, pv. Mrj, Šil, Vv; **Žyd-pievės** pv. Lbv: lie. *žydas*, -ė;
 -*raist-*: **Cigon-raistis** pv. Šil: lie. *cigōnas*, -ė; **Žyd-a-raistis** pv. Klvr: lie. *žydas*, -ė;
 -*rev-*: **Žyd-revis** drb. ž., pv. Brb: lie. *žydas*, -ė.

Užrašytas vienas sudurtinis pievos vardas, kurio antrasis sandas – upės vardas *Šešupė* Mrj (LUEV 163): **Žyd-šešupė** pv. Mrj: lie. *žydas*, -ė.

2.3.4. Sudėtiniai kilmininkiniai agronimai: **Prancūzų Kapai** ž. Prn: lie. *prancūzas*, -ė ir *kapai*; **Žydo margas** dr. Lbv: lie. *žydas*, -ė ir lie. *margas* ‚žemės matas‘.

2.4. Iš kitų apeliatyvinių asmenų pavadinimų kilę agronimai

2.4.1. Priesagos -*iškis* vediniai: **Bób-iškis** pv. Mrj: lie. *bóba* ‚ištekejusi moteris; sena moteris, senė, *bōbė* ‚boba, senė‘; **Ubag-iškis** ar. Šil: lie. *ūbagas* ‚elgeta‘.

2.4.2. Užrašytas vienas šio pogrupio sudurtinis agronimas:

-*piev-*: **Meřg-a-pievė** pv. Mrj: lie. *meřgà* ‚suaugusi netekėjusi moteris, mergina; ūkininko, buožės samdoma mergina darbininkė, samdinė, tarnaitė‘.

2.4.3. Sudėtiniai kilmininkiniai agronimai: **Diėdo rugienėlė** dr. Ss, **Diėdo skýnimas** dr., pv. Prn – pirmieji dėmenys iš lie. *diėdas* ‚tėvo ar motinos tėvas, senelis; senas žmogus, seniš, antrieji dėmenys: *rugienėlė* iš lie. *rugienėlė*, plg. *rugiena* ‚laukas, kur augo rugiai, *skýnimas* iš lie. *skýnimas* ‚išskinta, iškiršta miško vieta‘; **Ponių rais-tėlis** pv. Gdl: lie. *ponià*, plg. *pōnas* ‚privilegiuoto luomo žmogus; turtingas žmogus, dvarininkas, savininkas; šeimininkas; kas nedirba fizinio darbo, valdininkas‘.

Tyrimas parodė, kad iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų kilę agronimai dažniausiai daromi sudūrimo būdu (48 – ~63%). Šiame skyriuje tirtų sudurtinių agronimų pirmieji sandai visais atvejais – apeliatyviniai asmenų pavadinimai, antrieji – dažniausiai (45 – ~94%) fiziografiniai, topografiniai terminai (*balà*, *dařžas*, *kálnas*, *kăpinės*, *lankà*, *laukas*, *piėva*, *raistas*), kiti (3 – ~6%) – su žmogaus aplinka ar pan. susiję objektų pavadinimai (-*kar-* greičiausiai sietinas su *kárti*, *kăria*, *kórė* ‚atimti gyvybę, užneriant ant kaklo ar kojų virvę ir pakabinant, *rėvas* ‚tarpekliis, griova, dauba‘). Produktiviausi dūriniai su leksema *balà* ir *piėva* antrajame sande (15 ir 16 – po ~31%).

Mažiau darūs šioje agronimų grupėje yra vediniai (21 – ~28%), šiame areale visi jie padaryti su priesagomis. Produktivesnės posesyvinę funkciją atliekančios

priesagos *-inė(s)*, *-išké*, *-iškis* (8 – ~38%; 7 – ~33%; 2 – ~9%); priesagos *-ynė* vedinių užrašyta 4 – ~19%.

Dar mažiau agronimų sudaroma sudėjimo būdu (6 – ~28%). Visi užrašyti sudėtiniai vietovardžiai – kilmininkiniai.

Užfiksuotas vienas pirminis agronimas.

Iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų kilusiems tiriama arealo agronimams galūnių ir priešdėlių vediniai nebūdingi.

3. GALIMOS DVEJOPOS KILMĖS AGRONIMAI

Marijampolės apskrityje jų užrašyta 100 (~14% visų tyrimui pasirinktų vietovardžių).

Šie agronimai gali būti siejami arba su asmenvardžiu, susiformavusiu iš apeliatyvinio asmens pavadinimo, arba su apeliatyviniu asmens pavadinimu. Kadangi abi kilmės galimybės yra vienodai tikėtinos, gali būti lygiavertės, jos ir teikiamos greita atskiriant vieną nuo kitos sutartiniu ženklu /, reiškiančiu „kita vertus, galima kilmė iš“. Pasirinkimą žymėti būtent taip lėmė noras išvengti straipsnyje itin dažno šio žodžių junginio vartojimo.

Iš asmenvardžių arba iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, nusakančių jų kilmę (etnonimų), kilusių agronimų grupėje (žr. 3.3) autorė teikia pirmenybę apeliatyvinei kilmės aiškinimo galimybei, kurią daugeliu atvejų ir pateikia pirmąją.

Nustatant pamatinį žodį (etimoną), didelis dėmesys skirtas tiek apeliatyvinio asmens pavadinimo, tiek asmenvardžio, iš kurių galėtų būti vedami Marijampolės apskrities agronimai, arealiniam paplitimui. Apeliatyvinių asmenų pavadinimų paplitimo duomenys, kaip, beje, ir kitų bendrinių žodžių (apeliatyvų), randami *Lietuvių kalbos žodyne*. Prireikus, kaip jau buvo minėta, šio šaltinio elektroniniu leidimu ir naudojamosi. Duomenų apie lietuvių pavardžių paplitimą ieškoma LPŽ. Tačiau, aiškinant šio skyriaus toponimų kilmę, minėtų šaltinių nepakako. 20 atvejų (~20%) teko pasiremti istorinių asmenvardžių kartoteka. Dažniausiai rekonstruoti pamatiniai žodžiai grindžiami tame pačiame areale ar šalia jo esančiose vietose fiksuotais turėtais istorinės antroponimijos duomenimis, į šią kartoteką patekusiais (išrašytais) iš Daugų parapijai priklausiusių gyventojų sąrašų, Lankeliškių parapijos (Vilkaviškio r.) jungtvių registracijos knygos²², Nočios parapijos krikšto metrikų registracijos knygos, Krosnos bažnytinės knygos, Valkininkų seniūnijos inventoriaus ir kitų šaltinių.

---

²² Dėl šaltinio apibūdinimo plačiau žr. Maciejauskienė (2008: 138–140).

Darybiniu aspektu aptariamieji Marijampolės apskrities agronimai skiriami į grupes: pirminius, galūnės ir priesagų vedinius, sudurtinius ir sudėtinius. Priesagų vediniai išdėstomi pagal priesagų abėcėlę, dūriniai – pagal antrųjų sandų abėcėlę. Sudėtiniai šios grupės agronimai yra tik kilmininkiniai. Visi jie turi posesyvinę reikšmę. Pirmasis dėmuo yra jų žymimos vietos buvusio savininko asmenvardžio kilmininkas, arba kilmininkas juose rodo vietos priklausomybę asmeniui, pasakytam apeliatyvu (plg. Savukynas 1963: 238, 239).

3.1. Iš asmenvardžių arba iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, nusakančių amatą, užsiėmimą ar pan., kilę agronimai

3.1.1. Pirminis (*pluralia tantum* formos) agronimas: **Pinčiūkai** pv. Klvr: avd. *Pinčiukas, plg. avd. *Symon Pinczuk 1777* (IAK) / lie. *pinčiukas* ‚sielių plukdytojas‘.

3.1.2. Priesagų vediniai:

-inē: **Kriauč-inē** ar. KzR: *Kriaučius, plg. avd. *Adam Krewcius 1604* (IAK) / lie. *kriaučius* ‚siuvėjas‘; **Launink-inē** pv. Igl: avd. *Launinkas, plg. avd. *Adam Launik 1625* (IAK) / lie. *launinkas* (-*ykas*) ‚viršaitis; seniūnas; seniūno padėjėjas‘;

-ynē: **Bendōr-ynē** pv. Ss: pvd. *Beñdorius* / lie. *beñdorius* ‚kubilius‘; **Dielinink-ynē** drb. ž., pv. KzR: pvd. *Diēlininkas* / lie. *diēlininkas* (-*nykas*) ‚lentų pjovėjas, lentpjūvyς‘; **Katil-ynē** dr., pv. Mrj: pvd. *Katilius* / lie. *katilius* ‚katilų dirbėjas, taisytojas ar pardavėjas‘; **Kubil-ynē** ar. KzR: pvd. *Kubilius* / lie. *kubilius* ‚kubilų dirbėjas; kubilų pardavėjas‘; **Rač-ynē** dr. Lbv, drb. ž. Klvr, KzR, pv. Lbv: pvd. *Rāčius* / lie. *rāčius* ‚medinių vežimo detalių, ratų dirbėjas‘; **Tekor-ynē** dr., pv. Ss: pvd. *Tēkorius* / lie. *tēkorius* ‚kas tekina, drožia‘;

-iškē(s): **Desėtnink-iškē** ž. Krsn: avd. *Desėtninkas ar pan., plg. avd. *Barbara Desetnikowa 1678–1693* (IAK) / lie. *desėtninkas* ‚šaltyšius, seniūnas‘; **Gelāž-iškē** pv. Krsn: pvd. *Gelāžius* / lie. *gelāžius* ‚geležius‘; **Kālv-iškē** pv. Lbv: avd. *Kalvis, plg. avd. *Tomas Kalwis 1630* (IAK) / lie. *kālvīs* ‚kas verčiasi metalo kalimo amatu‘; **Katil-iškē** drb. ž. Klvr: pvd. *Katilius* / lie. *katilius* ‚katilų dirbėjas, taisytojas ar pardavėjas‘; **Krauč-iškē** pv. Lbv: avd. *Kraučius ar pan., plg. avd. *Nicolao Krauczius 1639* (IAK) / lie. *kraučius* ‚siuvėjas‘; **Kubil-iškē** ar., ž. Ldvn, **Kubil-iškēs** pv. Krsn: pvd. *Kubilius* / lie. *kubilius* ‚kubilų dirbėjas; kubilų pardavėjas‘; **Kudr-iškē** dr. Prn: avd. *Kudrys, plg. avd. *Bartłomiej Kudrys 1835* (IAK) / lie. *kudr̃ys* ‚vagis, vagišius; sukčius, apgavikas; išdykėlis, padauža, nenaudėlis‘; **Kukor-iškē** ar. Šil: pvd. *Kùkorus* / lie. *kùkorius*, -*ė* ‚virėjas‘; **Kūmet-iškē** ar. Klvr: pvd. *Kūmetis* / lie. *kūmetis* ‚dvarininko ar buožės samdomas valstietis, dirbantis už butą ir atlyginimą natūra;

daržininkas, sklypininkas; **Mėlnyk-iškė** ar. Mrj: pvd. *Mėlnykas* / lie. *mėlnykas* ,malūnininkas; **Mlinar-iškė** pv. Klvr: avd. *Mlinaris ar pan., plg. avd. *Andreas Mlynarz* 1675 (IAK) / sietinas su lenk. *młynarz* ,malūnininkas' (SJP II 1013); **Pakul-iškė** sklp. Prn: pvd. *Pakūlis* / lie. *pakūlius*, -ė ,kas verčiasi pakulomis; kas susivėlęs, apsileidęs, netvarkingas; **Puodž-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Puodžius* / lie. *puodžius* ,puodų dirbėjas; **Ribok-iškė** pv. Klvr: pvd. *Ribokas* / lie. *ribokas* ,žvejys, žuvautojas; **Rimor-iškė** pv. Krsn: avd. *Rimorius ar pan., plg. avd. *Sebeſthian Rymarz* 1552 (IAK) / lie. *rimorius* ,kas siuva pakinktus; **Trečiok-iškės** 2 pv. Lbv: pvd. *Trečiokas* / lie. *trečiokas*, -ė ,valstietis, valdantis trečdalį valako;

-*iškis*, -*iskiai*: **Bendor-iškis** pv. Krsn: pvd. *Beñdorius* / lie. *beñdorius* ,kubilius; **Kálv-iškiai** 2 pv. Ldvn: avd. *Kalvis, plg. avd. *Tomas Kalwis* 1630 (IAK) / lie. *kálvis* ,kas verčiasi metalo kalimo amatu; **Šiaučiuk-iškis** pv. Mrj: pvd. *Šiaučiukas* / lie. *šiaučiukas* ,batsiuvio sūnus.

3.1.3. Sudurtiniai agronimai (dūriniai):

-*bal-*: **Kažemėk-a-balė** pv. Krsn: avd. *Kažemėkas ar pan., plg. avd. *Petry Kažamekas* 1691–1719 (IAK) / lie. *kažemėkas* ,odų dirbėjas, odminys, odininkas, odžius; **Kriauč-ia-balė** pv. Klvr: avd. *Kriaučius, plg. avd. *Adam Krewcius* 1604 (IAK) / lie. *kriaučius* ,siuvėjas; **Mėdviš--balė** ar. Brb: avd. *Medvišas* (Zinkevičius 2008: 114) / lie. *medvišius* ,medžiotojas, medinčius; **Skiėč-balė** pv. Igl: pvd. *Skiėčius* / lie. *skiėčius* ,skietų dirbėjas ir pardavinėtojas;

-*kaln-*: **Šaltỹš-kalnis** ar. Krsn: avd. *Šaltyšius ar pan., plg. avd. *Simonis Szaltyz* 1685–1731 (IAK) / lie. *šaltỹšius* ,kaimo seniūnas;

-*lauk-*: **Vait-laukis** dr. Ss: pvd. *Vaitas* / lie. *vaitas* ,valsčiaus vadovaujantis pareigūnas, viršaitis;

-*marg-*: **Šiauč-margis** drb. ž. KzR: avd. *Šiaučius ar pan., plg. avd. *Helena fziauciowa* 1678 (IAK) / lie. *šiaučius* ,batsiuovys, kurpius;

-*piev-*: **Skeřdž-ia-pievė** pv. Ldvn: avd. *Skerdžius, plg. avd. *Laurenty Skierdziunas* 1667 (IAK) / lie. *skeřdžius* ,vyriausias piemuo, bandos prižiūrėtojas, kerdžius; **Trečiok-pievė** pv. Klvr: pvd. *Trečiokas* / lie. *trečiokas* ,valstietis, valdantis trečdalį žemės;

-*raist-*: **Kálv-ia-raistis** (|| *Kāvaraistis*) pv. Gdl: avd. *Kalvis, plg. avd. *Tomas Kalwis* 1630 (IAK) / lie. *kálvis* ,kas verčiasi metalo kalimo amatu.

3.1.4. Sudėtiniai kilmininkiniai agronimai: **Bařtininko kálnas** ar. Igl, **Bařtininko senóvė** ar. Ss – pirmieji dėmenys iš pvd. *Bařtininkas* / lie. *bařtininkas* ,drevininkas, bitininkas, antrasis dėmuo *senóvė* iš lie. *senóvė* ,seniai tręštas laukas; **Kálvio dařžas** dr. Mrj: avd. *Kalvis, plg. avd. *Tomas Kalwis* 1630 (IAK) / lie. *kálvis* ,kas verčiasi metalo kalimo amatu; **Rāčias raistas** pv. Vv: pvd. *Rāčius* / lie. *rāčius* ,medinių vežimo dalių, ratų dirbėjas; **Šinkorių baláitė** pv. Klvr: pvd. *Šinkoris* / lie. *šinkorius*, -ė ,smuklininkas.

3.2. Iš asmenvardžių arba iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, nusakančių išvaizdos, būdo bruožus ar pan., kilę agronimai

3.2.1. Pirminis (*pluralia tantum* formos) agronimas: **Tupikai** ž. Brb: pvd. *Tupikas* / lie. *tupikas*, -ė, kas tupi, sėdi; kas tupinėja vietoje, lėtai dirba, lėtadarbis.

3.2.2. Priesagų vediniai:

-inė: **Blūs-inė** drb. Ldvn, pv. Klvr, **Blus-inė** pv. Vv: pvd. *Blūsius* ar pan. / lie. *blūsius* ,kas turi daug blusų; mažas, silpnas, menkas, vargingas žmogus; **Šašk-inė** pv. Lbv: pvd. *Šaškà* / lie. *šaškus*, -ė ,kas nušašęs, nušašėlis;

-ynė: **Juodvirš-ynė** drb. ž., pv. KzR: pvd. *Juodviršis* / lie. *juodviršis*, -ė ,su juodu viršumi; su juoda nugara; **Žvair-ynė** drb. ž. Ss: avd. *Žvairys ar pan., plg. avd. *Waliul Zwayris* 1610 (IAK) / lie. *žvairys*, -ė ,kieno žvairios akys, kas žvairakis;

-iškė(s): **Babil-iškė** ž. Krsn: pvd. *Babilius* / lie. *babilas* ,storulis; **Čėpl-iškė** ar., pv. Krsn, l. Ldvn: pvd. *Čėpla* / lie. *čėpla* ,sulysusi moteris; **Juodsnuk-iškė** dr. Prn: pvd. *Juodsnukis* / lie. *juodsnukis*, -ė ,kas juodo snukio, juodo veido; nepraustaburnis; **Kupr-iškė** dr. Šil: pvd. *Kuprys* / lie. *kūpris*, -ė, *kuprys*, -ė, *kūprius*, -ė ,kas su kupra, kuprotas; **Kušl-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Kušlys* / lie. *kušlys*, -ė; *kūšlius*, -ė ,kas nepriemato; aklys, spangys, žabalis; **Mėšl-iškė** pv. Klvr: pvd. *Mėšlius* / lie. *mėšlius*, -ė ,nešvarus, mėšlu susitęsęs, nevalyvas žmogus; **Naudž-iškė** ar. Ss: pvd. *Naūdžius* / lie. *naūdžius* ,savanaudis žmogus, gobšas, lupikas; **Pyrag-iškė** pv. Ldvn: pvd. *Pyragius* / lie. *pyragius* ,pyragų mėgėjas; **Šlub-iškė** dr. Šil: avd. *Šlubis ar pan., plg. avd. *Jasius Szlubis* 1637 (IAK) / lie. *šlubis*, -ė ,kas šlubas, raišas; **Verksn-iškės** pv. Klvr: pvd. *Verksnys* / lie. *verksnys*, -ė ,kas nuolat verkia ar greit pravirksta; **Žil-iškės** pv. Mrj: pvd. *Žilius* ar pan. / lie. *žilius*, -ė ,žilas žmogus, senis;

-iškis: **Klip-iškis** drb. ž. KzR, **Klip-iškis** pv. Šil: avd. *Klipà* (Zinkevičius 2008: 565) ar pan. / lie. *klipùs*, -ì ,kuris klypuoja; **Riögl-iškis** lg. Vv, **Riögl-iškis** pv. Igl: avd. *Riöglys ar pan., plg. avd. *Valentinum Roglis* 1639 (IAK) / lie. *riöglys*, -ė ,kas nevikrus, nerangus, griozdas, kerėpla;

3.2.3. Sudurtiniai agronimai (dūriniai):

-bal-: **Bindök-balė** pv. Klvr: pvd. *Bindōkas* / lie. *bindōkas* ,apsileidėlis, tinginys; **Dund-a-balė** pv. Klvr: pvd. *Dūnda* / lie. *dunda* ,pabalda, padauža; **Pañp-a-balė** pv. Krsn: avd. *Pampa ar pan., plg. vok. avd. *Pampe* (Gottschald 1954: 458) / lie. *pāmpė* ,kas storas, išsipūtęs; **Stalg-ia-balė** pv. Krsn: pvd. *Stalgys* / lie. *stalgùs*, -ì ,griežtas, atkaklus, įžūlus, išdidus; **Stung-a-balė** pv. Prn – galbūt iš pvd. *Stungys* / lie. *stungys* ,tingus, nerangus žmogus, netikėlis;

-piev-: **Dumč-ia-pievė** pv. Mrj: pvd. *Dumčius* / lie. *dumčius* ,galvočius, patarėjas;

-žard-: **Gab-a-žardė** pv. Igl: avd. *Gabas ar pan., plg. avd. *Michulis Gaba* 1678–1693 (IAK) / lie. *gābas* ,godus, šykštus žmogus, gobšas.

3.3. Iš asmenvardžių arba iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, nusakančių kilmę (etnonimų) ar pan., kilę agronimai

3.3.1. Priesagų vediniai:

-inė: **Gud-inė** pv. Klvr: lie. *gūdas*²³ / pvd. *Gūdas*; **Kazok-inė** dr. Vv: lie. *kazōkas*, -ė / pvd. *Kazōkas*;

-ynė: **Lietūwinink-ynė** dr. Ss, drb. ž. KzR: lie. *lietūwininkas*, -ė ‚lietuvis‘ / pvd. *Lietūwininkas*; **Paliok-ynė** drb. ž. Mrj: lie. *paliōkas*, -ė ‚lenkas‘ / pvd. *Paliōkas*;

-išké(s): **Gud-iškė** pv. Prn: lie. *gūdas* / pvd. *Gūdas*; **Kazok-iškės** ar. Šil: lie. *kazōkas*, -ė / pvd. *Kazōkas*.

3.3.2. Sudurtiniai agronimai (dūriniai):

-bal-: **Kazōk-balė** pv. Klvr: lie. *kazōkas*, -ė / pvd. *Kazōkas*;

-kaln-: **Kazō-kalnis** (< *Kazōk-kalnis) dr. Ss: lie. *kazōkas*, -ė / pvd. *Kazōkas*;

-piev-: **Bajōr-pievė** pv. Brb: lie. *bajōras*, -ė / pvd. *Bajōras*; **Gud-ā-pievė** pv. Klvr: lie. *gūdas* / pvd. *Gūdas*; **Šved-pievė** l. Gdl: pvd. *Švēdas* / lie. *švēdas* ‚švedų tautos žmogus (seniau – švedų kareivis)‘;

-raist-: **Bajōr-a-raistis** pv. Ldvn: lie. *bajōras*, -ė / pvd. *Bajōras*; **Gūd-a-raistis** pv. Gdl: lie. *gūdas* / pvd. *Gūdas*.

3.3.3. Sudėtiniai kilmininkiniai agronimai: **Gūdo skýnimai** pv. Gdl: lie. *gūdas* / pvd. *Gūdas* ir lie. *skýnimai*, plg. *skýnimas* ‚išskinta, iškiršta miško vieta‘; **Žemaičių píeva** pv. Ldvn: lie. *žemaitis*, -ė ‚iš žemaičių krašto kilęs žmogus‘ / pvd. *Žemaitis*.

3.4. Iš asmenvardžių arba iš kitų apeliatyvinių asmenų pavadinimų kilę agronimai

3.4.1. Galūnės -ė vedinys: **Bobin-ė** pv. Igl: pvd. *Bòbina*, *Bòbinas*²⁴.

3.4.2. Priesagos -iškis vediniai: **Liōl-iškis** pv. Prn: pvd. *Liolỹs* / lie. *liolỹs* ‚baidyklė, kuria gąsdina vaikus, baubas‘; **Ragan-iškis** pv. Ldvn: avd. *Raganis ar pan., plg. pvd. *Raganāvičius* / lie. *ragānius* ‚negeras, nedoras žmogus‘.

²³ Siekiant išvengti pasikartojimų, dažnai vartojamų apeliatyvinių asmenų pavadinimų *bajōras*, -ė ‚privilegiuotas žemdirbys, ppr. privilegiuotas vidutinis dvarininkas; privilegiuotos kilmės žmogus, šlėkta‘, *gūdas* ‚baltarusis (kartais lenkas ar rusas)‘, *kazōkas*, -ė ‚valstietis, buvusių Dono, Kubanės, Tereko, Orenburgo ir kitų karinių sričių gyventojų palikuonis‘ reikšmės toliau straipsnyje nenurodomos.

²⁴ Neišleistina iš akių tai, kad vietovardis gali būti priesagos -inė vedinys iš lie. *bóba* ‚ištekejusi moteris; sena moteris, senė‘, *bōbė* ‚boba, senė; žmona, pati, boba‘.

3.4.3. Sudurtiniai agronimai (dūriniai):

-bal-: **Dīdz-balē** pv. Krsn: avd. *Diedys ar pan., plg. avd. *Petri Diedis* 1708–1740 (IAK) / lie. *diēdas* ,tēvo ar motinos tēvas, senelis; senas žmogus, senis’;

-raist-: **Vaik-a-raistis** pv. Klvr: avd. *Vaikas ar pan., plg. avd. *Anna Waikelicia* 1668 (IAK) / lie. *vaikas* ,tēvams sūnus ar duktē’.

Tyrimas parodė, kad galimos dvejopos kilmės agronimų grupėje dariausi yra vediniai (65 – 65%). Absoliučią daugumą iš jų sudaro priesagų vediniai (64 – ~99%). Produktyvesnės priesagos – *-išké(s)* (33 – ~52%) ir *-ynė* (16 – ~25%), mažiau produktyvios – *-inė* (8 – ~12,5%) ir *-iškis, -iškiai* (7 – ~11%). Galūnės vedinys užfiksuotas vienas. Nebūdingi kalbamai agronimų grupei priešdėlių vediniai.

Daug rečiau šie agronimai padaromi sudūrimo būdu (26 – 26%). Šiame skyriuje tirtų sudurtinių agronimų pirmieji sandai gali būti tiek iš asmenvardžių, susiformavusių iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų, tiek iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų. Antrieji sandai – dažniausiai (24 – ~92%) fiziografiniai, topografiniai terminai (*balà, kálnas, laũkas, píeva, raĩstas*), kiti (2 – ~8%) – su žmogaus aplinka ar pan. susiję objektų pavadinimai (*márgas* ,žemės matas’ ir *žarĩdis* ,aptvaras gyvuliams’). Produktyviausi dūriniai su leksema *balà* (11 – ~42%), *píeva* ir (6 – ~23%) ir *raĩstas* (5 – ~20%) antrajame sande.

Dar mažiau kalbamų agronimų sudaroma sudėjimo būdu (7 – 7%), visi sudėtiniai agronimai – kilmininkiniai.

Be papildomų darybos priemonių susidarę agronimai užfiksuoti du.

Pastebėta, kad panašus darybos būdų bei tipų modelis būdingas ir pirmosios straipsnyje tirtos aiškios kilmės agronimų (kilusių iš asmenvardžių) grupei. Taigi būtų galima manyti, kad šioje grupėje (galimos dvejopos kilmės) analizuotų agronimų darybos pamatas dažniau yra asmenvardis nei apeliatyvinis asmens pavadinimas.

Tarpukariu iš gyvosios kalbos užrašytų Marijampolės apskrities asmenvardinės kilmės agronimų tyrimas baigiamas 2 lentele (žr. priedą).

Apibendrinant šių vietovardžių analizę darybos požiūriu, galima daryti keletą išvadų.

4. IŠVADOS

4.1. Tyrimui pasirinktų žemėvardžių darybos analizė parodė, kad absoliučią daugumą sudaro derivacinių požymių turintys antriniai agronimai (~99%). Daugiau nei pusė iš jų yra priesagų vediniai (~64%). Jų darybai naudojama 21 priesaga (skaičiuojant abiejų giminių ir skaičių variantus): 13 lietuviškos (baltiškos) kilmės *-aitė, -ėlis, -iena, -ienė, -ija, -inė(s), -inis, -ynė, -išké(s), -iškis, -iškiai, -lė, -okas* (~97% visų priesagų vedinių), 8 slaviškos kilmės *-anas, -auka, -ava, -avas, -čizna,*

-enk-, -k-, -ova (~3% visų priesagų vedinių). Produktyvumu čia ypač išsiskiria priesagų -iškė(s) ir -ynė vediniai, sudarantys ~45% ir ~31% visų priesagų vedinių. Tiriamo arealo agronimai kiek dažniau sudaromi ir su dar dviem lietuviškomis (baltiškėmis) priesagomis -inė(s) (~13%) ir -iškis, -iškiei (~7%). Iš to aiškėja produktyviausias priesaginių agronimų darybos modelis: asmenvardis, apeliatyvinis asmens pavadinimas ir pan. + posesyvinę funkciją atliekančios priesagos -in-, -išk- → agronimas, pamatinio žodžio atžvilgiu reiškiantis posesyvumą. Priesagos -ynė vediniai, padaryti iš asmenvardžių, tiriamame areale žymi žmonių gyvenamąsias ar gyventas vietas.

Taigi tyrimas parodė, kad agronimų darybos procese vyrauja lietuviškos (baltiškės) priesagos (~97%), su slaviškėmis priesagomis vedinių sudaryta mažai (~3%).

Antroje vietoje, darybinės analizės duomenimis, yra sudurtiniai agronimai (dūriniai), sudarantys apie trečdalį tirtų onimų (~28%). Užfiksuota ypač daug dūrinių su leksemomis *balà* (~40%) ir *píeva* (~27%) antruosiuose sanduose. Tai leidžia manyti, kad kadaise šie vietovardžiai žymėjo objektus, tiesiogiai nusakytus jų topografinio termino. Bėgant laikui ir keičiantis kraštovaizdžiui, daugelis šlapias vietas (šiuo atveju balas) žyminčių objektų greičiausiai įgijo kitą objekcinį statusą ir pateko į tiriamų onimų, įvardijančių kitus žemės paviršiaus objektus, grupę.

Mažiau būdingi šiam arealui sudėjimo būdu padaryti agronimai (~5%), nebūdingi galūnių vediniai (~1,5%) bei pirminiai (~1%) agronimai.

4.2. Didžioji dalis (625 – ~86%) tirtų Marijampolės apskrities agronimų yra aiškios kilmės. Galimos dvejopos kilmės agronimai sudaro ~14%. Apibendrinant jų analizę darybos ir kilmės požiūriais, buvo pastebėta, kad pastarųjų vietovardžių darybos polinkiai artimesni iš asmenvardžių nei iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų kilusių agronimų grupės darybiniams polinkiams. Taigi galima spėti, kad asmenvardis, matyt, ir yra dažnesnis jų kilmės šaltinis.

4.3. Šio arealo agronimų pamatiniams žodžiams (etimonams) pagrįsti asmenvardžiai randami ne tik lietuvių antroponimijos šaltiniuose, tarp kurių svarbų vaidmenį atlieka istorinių asmenvardžių kartoteka, bet ir lenkų, pavieniais atvejais vokiečių asmenvardžių šaltiniuose. Tai patvirtina pastebėjimą dėl tam tikro lietuvių toponimų sluoksnio, liudijančio apie glaudžias lietuvių (baltų) ir lenkų (slavų) ar net vokiečių onimijos sąsajas (plg. Maciejauskienė 2006: 234).

Tokie yra Marijampolės apskrities asmenvardinės kilmės agronimų darybos bruožai. Ištyrus iš apeliatyvų ir kitų vietovardžių kilusių šios grupės toponimų darybos polinkius, tyrimo duomenys bus panaudoti nustatant bendras arealo agronimų kilmės ir darybos tendencijas. Tikimasi, kad tai padės ne tik aiškinantis šiai vietovardžių klasei būdingus ypatumus, bet ir atskleidžiant atskirų Marijampolės apskrities vietovardžių klasių (subklasių) panašumus bei skirtumus.

PRIEDAS

1 LENTELĖ. Iš asmenvardžių kilusių agronimų priesagos²⁵

Priesagos		Agronimai			
Lietuviškos (baltiškos)		Kiekybinė išraiška		Procentinė išraiška	
-išk-	-išké(s)	167	189	44	50
	-iškis, -iškiai	22		6	
-ynė		122		33	
-in-	-inė(s)	46	47	12	12
	-inis	1		0,2	
-iena		3		0,7	
-aitė		2		0,5	
-ėlis		1		0,2	
-ienė		1		0,2	
-ija		1		0,2	
-lė		1		0,2	
-okas		1		0,2	
Iš viso		368		~97	
Slaviškos					
-k-		4		1	
-anas		1		0,2	
-auka		1		0,2	
-ava		1		0,2	
-avas		1		0,2	
-čizna		1		0,2	
-enk-		2		0,5	
-ova		1		0,2	
Iš viso		12		~3	

²⁵ Priesagos išdėstomos pagal vedinių gausumą; esant vienodam reprezentantų skaičiui, laikomasi abėcėlės.

Marijampolės apskrities asmenvardinės
kilmės agronimų darybos bruožai

2 LENTELĖ. Marijampolės apskrities asmenvardinės kilmės agronimų darybos tendencijos

Agronimai pagal kilmę	Agronimai darybos požiūriu						Iš viso
	Pirmi- niai	Vediniai			Sudurti- niai (dū- riniai)	Sudė- tiniai	
		Galū- nių	Prie- sagų	Prieš- dėlio			
Iš asmenvardžių kilę agronimai	4	10	380	1	134	20	549 ~76%
Iš apeliatyvinių asmenų pavadinimų kilę agronimai	1	–	21	–	48	6	76 ~10%
Galimos dvejetainės kilmės agronimai	2	1	64	–	26	7	100 ~14%
Iš viso (kiekybinė ir procentinė išraiška)	7 ~1%	11 ~1,5%	465 ~64%	1 ~0,2%	208 ~28%	33 ~5%	725 ~100%

LOKALIZACIJOS NUORODŲ
SUTRUMPINIMAI

Brb – Balbiėriškis (Prėnų r.)	Ldvn – Liudvināvas (Marijāmpolės sav. t.)
Gdl – Gudėliai (Marijāmpolės sav. t.)	Mrj – Marijāmpolė
Igl – Igliškėliai (Marijāmpolės sav. t.)	Prn – Prėnai
Klvr – Kalvarijā (Marijāmpolės sav. t.)	Ss – Sasnavā (Marijāmpolės sav. t.)
Krsn – Krosnā (Lazdijų r.)	Šil – Šilavotas (Prėnų r.)
KzR – Kazlų Rūdā	Vv – Veiveriaĩ (Prėnų r.)
Lbv – Liubāvas (Kalvarijos sav. t.)	

KITI SUTRUMPINIMAI

a. – amžius	lenk. – lenkų	prk. – perkeltine reikšme	t. – taria
ar. – arimas	lg. – lyguma		v. – vardas
avd. – asmenvardis	lie. – lietuvių	pv. – pieva	vnt. – vienetas
drb. ž. – dirbama žemė	p. – pusė	pvd. – pavardė	vok. – vokiečių
dr. – dirva	pan. – panašiai	sklp. – sklypas	vv. – vietovardis
gn. – ganykla	plg. – palygink	skol. – skolinys	ž. – žemė
	ppr. – paprastai	sl. – slavizmas	

DALIA SVIDERSKIENĖ

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- * – žymimos rekonstruotos asmenvardžių lytys
- ~ – apytiksliai
- || – atskiria vietovardžių variantus
- / – atskiria vieną galimą kilmės aiškinimo versiją nuo kitos
- ? – abejonė

ŠALTINIAI

DLKG – *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*, red. Vytautas Ambrazas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1996.

Gottschald Max 1954: *Deutsche Namenkunde*. Berlin: Verlag Walter de Gruyter u. Co.

IAK – LKI Vardyno skyriaus istorinių asmenvardžių kartoteka.

Križinauskas Juozas 1989: *Vokiečių-lietuvių kalbų žodynas 1*. Vilnius: Mokslas.

LKŽe – *Lietuvių kalbos žodynas*, elektroninis variantas. Redaktorių kolegija: Gertrūda Naktinienė (vyr. red.), Jonas Paulauskas, Ritutė Petrokienė, Vytautas Vitkauskas, Jolanta Zabarskaitė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2008. www.lkz.lt.

LPŽ – *Lietuvių pavardžių žodynas 1–2*, red. Aleksandras Vanagas. Vilnius: Mokslas, 1985–1989.

LUEV – *Lietuvos TSR upių ir ežerų vardynas*, ats. red. Elena Grinaveckienė. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1963.

LVKŽ⁵ – Kuzavinis Kazys, Savukynas Bronys, *Lietuvių vardų kilmės žodynas*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007.

LVŽ – Bilkis Laimutis, Maciejauskienė Vitalija, Razmukaitė Marija, *Lietuvos vietovardžių žodynas 1*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2008.

Rospond Stanisław 1973: *Słownik nazwisk śląskich 2*. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo Naukowe.

SA – *Список абонентов Московской городской телефонной сети 1, 2*. Москва: Связь, 1971.

SIP – *Słownik imion współcześnie w Polsce używanych*. Kraków: Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, 1995.

SJP – Jan Karłowicz, Adam Kryński, Władysław Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego 1–8*. Warszawa: nakładem prenumeratorów, 1902–1927.

Marijampolės apskrities asmenvardinės
kilmės agronimų darybos bruožai

SNP – *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych* 1–10, wydał K. Rymut. Kraków: Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, 1992–1994.

VK – LKI Vardyno skyriaus vietovardžių iš gyvosios kalbos kartoteka.

Zinkevičius Zigmąs 2008: *Lietuvių asmenvardžiai*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.

LITERATŪRA

Ambrasas Saulius 2000: *Daiktavardžių darybos raida 2*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Bartkutė Nerija 2008: *Joniškio rajono teritorijos toponimija: daryba ir raidos polinkiai* (daktaro disertacija). Šiaulių universitetas ir Vytauto Didžiojo universitetas.

Blažienė Grasilda 1986: Keletas pastabų dėl prūsų Sembos mikrotoponimų. – *Baltistica* 22(2), 37–42.

Blažienė Grasilda 2005: Prūsų žemėvardžių tyrinėjimo problemos. – *Baltistica* 6 priedas, 27–41.

Endzelytė Renata 2004: Šiaurės vidurio Lietuvos agronimai. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums* 8, 80–89.

Endzelytė Renata 2004a: Šiaurės vidurio Lietuvos vietovardžiai su priesaga *-išk-*. – *Lietuvių kalbotyros klausimai* 50, 1–10.

Gaivenis Kazimieras, Keinys Stasys 1990: *Kalbotyros terminų žodynas*. Kaunas: Šviesa.

Maciejauskienė Vitalija 1997: Dėl lietuvių pavardžių (asmenvardžių) klasifikavimo. – *Baltistica* 32(1), 101–109.

Maciejauskienė Vitalija 2006: Lenkų asmenvardžiai Lietuvos vietovardžių žodyne. – *Gwary i onomastyka pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego i słowiańsko-bałtyckiego*, 218–236.

Maciejauskienė Vitalija 2008: Dėl asmenvardžių su priesaga *-(i)ūnas* paplitimo XVII amžiuje. – *Archivum Lithuanicum*, 137–156.

Mickienė Ilona 2001: *Telšių rajono toponimų daryba* (daktaro disertacija). Vytauto Didžiojo universitetas.

Mickienė Ilona 2006: Dėl agronimų darybos. – *Kalbų studijos* 8, 27–30.

Podol'skaja Natalija 1978: *Словарь русской ономастической терминологии*. Москва: Наука.

Savukynas Bronys 1963: Kilmininkiniai lietuvių vietovardžiai, – *Lietuvių kalbotyros klausimai* 6, 235–246.

Sviderskienė Dalia 2005: Marijampolės apskrities Marijampolės valsčiaus vietovardžių darybos ir kilmės polinkiai. – *Acta linguistica lithuanica* 52, 91–118.

Urbutis Vincas 1978: *Žodžių darybos teorija*. Vilnius: Mokslas.

Vanagas Aleksandras 1970: *Lietuvos TSR hidronimų daryba*. Vilnius: Mokslas.

Characteristic Features of the Formation of Agronyms of Anthroponymic Origin in Marijampolė County

SUMMARY

The analysis of formation of agronyms of the anthroponymic origin in Marijampolė County showed that secondary agronyms having derivational features constitute an huge absolute majority (~99%). Derivatives having suffixes account for more than half of them (~64%). Twenty-one suffixes are used for their formation (including variants of both genders and numbers): 13 are of Lithuanian (Baltic) origin *-aitė, -ėlis, -iena, -ienė, -ija, -inė(s), -inis, -ynė, -išké(s), -iškiai, -iškis, -lė, -okas* (~97% of all derivatives with suffixes), eight of Slavic origins *-anas, -auka, -ava, -avas, -čizna, -enk-, -k-, -ova* (~3% of all derivatives with suffixes). Derivatives with suffixes *-išké(s)* and *-ynė* are especially marked for productivity; they amount to about 45% and 31% of all derivatives with suffixes. Agronyms of the investigated area are slightly more often formed with two more Lithuanian (Baltic) suffixes *-inė(s)* (~13%) and *-iškis, -iškiai* (~7%). It makes it possible to detect the most productive formation model for derivatives with suffixes: an anthroponym, an appellative name of a person, etc. + the suffixes *-in-, -išk-* fulfilling possessive functions → an agronyme, meaning possessiveness in respect of the primary word. In the investigated area derivatives with the suffix *-ynė* derived from anthroponyms mean places where people live or used to live.

Thus, the investigation showed that the Lithuanian (Baltic) suffixes prevail in the process of formation of agronyms, and a small amount and percentage of derivatives is formed with the Slavic suffixes.

On the grounds of the derivational analysis, compound agronyms (compounds) are placed second, and amount to about one third of the onyms investigated (~28%). Especially many compounds with lexemes *balà* 'a marshy place, often with unchanging / unmoving water in it; a swamp, a marsh; a puddle, a pool' (~40%) and *píeva* 'area of land where grass suitable for hay- -making grows' (~27%) in the second component were recorded. It enables us to suggest that in a period of time and with the change of the landscape the majority of objects marking damp places (in this case bogs, which is profoundly recorded in the second component of the

Marijampolės apskrities asmenvardinės
kilmės agronimų darybos bruožai

compounds) most probably have acquired different objective status and were included into the group of investigated onyms, naming other objects on the earth's surface.

Agronyms formed by composition (~5%), derivatives with endings (~1,5%) and primary agronyms (~1%) are less characteristic of this area.

While investigating the origins, the most precise primary word (etymon), from which the agronyms are derived and to which they are related, was sought. The selected target of research revealed that in all cases agronyms were formed from anthroponyms, appellatives names of persons, ethnonyms, etc. Attention should be paid to the fact that in the investigated area they may be the facts of the Lithuanian (still functioning or already extinct, confirmed only by the historical anthroponymy facts) as well as of the Polish or in certain cases of the German lexis. Therefore it is possible to speak about the layer of place names written down in the interwar Marijampolė County witnessing the Lithuanian (Baltic) and the Polish (Slavic) or even the German onymy interrelations.

Such are the characteristic features of the formation of agronyms of anthroponymic origin in Marijampolė County. With the objective of having a complete view and model of the formation and origin of the area agronyms, these data will be included into analysis of the types of the formation of place names and origin tendencies, and, as hoped, will help to restore the overall pattern of place names in the interwar Marijampolė County.

Įteikta 2010 m. gruodžio 2 d.

DALIA SVIDERSKIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius, Lietuva

El. paštai: dalia_sviderskiene@lki.lt, daliasviderskiene@gmail.com